

ಸಂಪುಟ ೧೬

ಅಗಸ್ಟ್ ೧೯೫೬

ಸಂಚಿಕೆ ೫

ಕುಹಕಿಡಿಗಳು

ಗೋಡ್ಸೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕಾಡಿಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಶುದ್ಧ ಕುಹಕ!

ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ, ಕಳೆದ ಆರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ, ಖೈದಿಯಾಗಿದ್ದವನನ್ನು, ಪೊಲೀಸರು ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದಿಂದ ಹುಡುಕೇ ಹುಡುಕೇ, ಕೊನೆಗೂ ಬಂಧಿಸಿದರಂತೆ!!

ಹಲವಾರು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯದ ಹೊರಗೆ ಭವಿಷ್ಯ ಕಾದಿದೆ ಎಂದು ವರದಿ.

— ಆ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಅರೇ ಹೆದರಿಕೆ!

ತವರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಕೆ, ಎಂಟು ತಿಂಗಳನಂತರ ಗಂಡನಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಕೆಂಪೇರಿ ನಾಚಿದಳಂತೆ!

— ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಕಂಡರೆ ಇಂತಹ ಗಂಡನನ್ನೇಕೆ ನೀನು ಮದುವೆಯಾದದ್ದು ಎಂದು ಎಲ್ಲಿ ನಗುವದೋ ಎಂದಿರಬಹುದೇ?

ಕೀರ್ತಿಶೇಷ ತಿಲಕರ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ದಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಜೆಯನ್ನಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದರೂ ಕೂಡ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಬೊಂಬಾಯಿ ಬೇಕೇ ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಶುದ್ಧ ಅವಿವೇಕ ಎಂದು ಆಳುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕನು ಇನ್ನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲವಂತೆ.

*

*

*

ಹಲವಾರು ಅಮೇರಿಕಾದ ಅತಿ ಬೆಲೆಯ ಫೌಂಟನ್‌ಪೆನ್ ತಯಾರಕರು, ಈಗ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಲು ಸುಲಭದರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಿ, ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಅತಿ ಬೆಲೆಗೇ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಇನ್ನೂ ಖಚಿತವಲ್ಲವಂತೆ.

*

*

*

ಅಂಜಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪವಾಗಿ, ಹಲವಾರು ಮನೆಗಳು ತೊಡೆದುಹೋದುವಂತೆ — ಭೂಕಂಪವಿಲ್ಲದೇನೇ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮನೆಗಳು ತೊಡೆದುಹೋಗುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದೆಯಲ್ಲವೆ?

*

*

*

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿಭೂತಿ ಮಾರಾಟದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಪಾರ ತೆರಿಗೆಯು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆ ಕಾನೂನು ಬರುತ್ತೆಂಬುದು ಸುಳ್ಳು !!

*

*

*

ಕಕ್ಷಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಲಾಯರನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾದಳಂತೆ —
— ಹಾಗಾದರೂ ಆಕೆಯ ಹಣ ಆಕೆಗೇ ಸಂದಿತಲ್ಲಾ !!

*

*

*

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸರಸ್ವತಿ ಫೋಟೋಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ನಾಯಕರೊಬ್ಬರು ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಫೋಟೋ ಬಿದ್ದುಹೋಯಿತಂತೆ — ಈಗ ಸರಸ್ವತಿಯ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಎದುರು ಪಕ್ಷದವರು ತಲಾಷ್‌ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಖಚಿತವಲ್ಲವಂತೆ.

*

*

*

ಭೂಲೋಕ ಸುತ್ತುವುದಕ್ಕೂ, ನಮ್ಮ ಯುವಕರು ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಸುತ್ತುವುದಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಕಾರಣವಿರಬಹುದೇ? ಎಂದೊಬ್ಬರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

*

*

*

ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಗೈದ ಶ್ರೀ ನೆಹ್ರೂರವರನ್ನು ಕಂಡ ಅಲ್ಲಿನ ಜನ ಭಾರತೀಯರು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನ ! ಎಷ್ಟು ಜಾಣರು ! ಎಂದು ತ್ಸು ತ್ಸು ಮಾಡಿದರಂತೆ.

— ಆ ಖಂಡದವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ನೆಹ್ರು ಎಂದು ಅರಿತಿಲ್ಲ ! ಅಲ್ಲವೇ?
— ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ

*

*

*

ಉರಿಗಾಳು

ಸರಸ್ವತೀ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಅನೇಕರು, ಆದರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದೇ (ನರಸಿಂಗರಾವ್ ಮಾನ್ವಿ) ಹೌದು ; ಒಂದೇ....ಬರೀ ವೇಶ್ಯಾಸಾಹಿತ್ಯ, ಎಂದೊಬ್ಬರು ಹೊಂಟುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

*

*

*

ಮುಂದಿನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಾರೆ...ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಗಂಡಸರು ಸೀಟು ಪಡೆಯುವುದು ಬಸ್ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಹಳೆಯ ಪದ್ಧತಿ.

*

*

*

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷವಾಗಲು ಜನ ಸಂಘ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿದೆ... ಅದನ್ನೇ ನೆಹರು ಅವರು ಟೀಕಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

*

*

*

ವಿದೇಶೀ ಆಡಳಿತಗಾರರ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನೂ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಸಲಹೆ ಇತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಂತೆ ಬಿಸಿಲು ಮಳೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕಾಗೆ ಗೂಗೆಗಳನ್ನು ಕೂರಿಸುವುದೇ ಉತ್ತಮ ಎಂದು ಹಲವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

*

*

*

ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ನವತರುಣರು ಕಾಲೇಜು ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಎಂದು ಶ್ರೀ ವಿನೋಬ ಭಾವೆಯವರು ಹೇಳಿಕೆ ಇತ್ತಿದಾರೆ.....ಬಿಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ, ಅದೇ ಅಲ್ಲವೇ ಈಗಿನ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣ, ಎಂದೊಬ್ಬರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

*

*

*

ಮದ್ರಾಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನವರು ಬೈಸಿಕಲ್ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ, ತೆರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯದೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ಶೂರರ ತೋಳು ಮುರಿದಂತಾಗಿದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಚಳುವಳಿ ಎದ್ದಿದೆ.

*

*

*

ಗೆಂಡಕಟ್ಟೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರು ವನಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು ಸುದ್ದಿ) ಚಾಮುಂಡಿಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲುಹೊತ್ತು ಶ್ರಮದಾನ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನಾಚರಿಸಲಾಯಿತು (ಮರುಸುದ್ದಿ)

*

*

*

ರೈಲ್ವೆ ಇಲಾಖೆಯ ಎಲ್ಲ ನೌಕರರಿಗೂ “ಸಲಹೆಕೊಟ್ಟು ಹಣ ಪಡೆಯಿರಿ” ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ....ಇನ್ನೂ ಕೊಂಚ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಕೆಲಸ ಸುಸೂತ್ರ, ಎಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನವರು ಈಗಲೂ ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇದಾರಲ್ಲ.

*

*

*

ಫ್ರಾನ್‌ಸಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋದರೂ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಅದನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಮನಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲೇ ನಿರತರಾಗಿರುವರು, ಎಂದು ಶ್ರೀ ಮರಿಯಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದರು.....ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋದರೆ, ಪರವಾ ಇಲ್ಲ...ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತ ಬರುತ್ತದಲ್ಲ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ, ಅದೇ ಜನರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

*

*

*

ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸೂಕ್ತ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಅಭಾವದಿಂದ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 11 ರಿಂದ ಸಂಜೆ 5 ರವರೆಗೆ ತುಟಿಪಿಟಕ್ಕೆನ್ನದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ವಾಪಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ (ಸತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿ).....ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ನಂಬುವುದು?

*

*

*

ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಆತ್ಮಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಅವು ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಂಡು ಬಿಳಿ ಆತ್ಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ, ಎಂದು ಅಮೇರಿಕನ್ ಪಾದ್ರಿ ಒಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರು...ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಬಣ್ಣ ಬಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

*

*

*

“ಡಿಲ್ಲಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಗಸರ ಹರತಾಳ; ಮೆರವಣಿಗೆ” “ಅನೇಕ ಅಗಸರು ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದರು” (ಸುದ್ದಿ)....ಹಾಗಾದರೆ, ವಾಹನಗಳೂ ಹರತಾಳ ಹೊಡಿರಬೇಕು.

*

*

*

ರಷ್ಯನರಿಗೆ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಸಲು ತಾವು ಸಿದ್ಧವಿರುವುದಾಗಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಟೆಸ್ಟ್‌ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಅಯಾನ್‌ಜಾನ್‌ಸನ್ ಇಂದು ಹೇಳಿದರು... ..ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಡುತ್ತಾ ಆಡುತ್ತಾ ಇಂತಹ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂತಲೇ ಅಮೇರಿಕಾದವರು ಕ್ರಿಕೆಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲವಂತೆ.

*

*

*

=====

ನವೀನ ಗಾದೆಗಳು

ಕೆಂಗ್ ಕಾಂಗಾದರೂ, ಟಾಂಗ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ.
ಮಂತ್ರಿಯಾಗೋ ಮಗನೇ ಅಂದ್ರೆ, ತೊಂದ್ರೆ ಕೊಡೋರೆಷ್ಟು ಜನ ಅಂದ.
ಶ್ವಾಸಕ್ಕೊಂದು ಸಲ ಉಚ್ಛ್ವಾಸಕ್ಕೊಂದು ಸಲ ಅವಿಶ್ವಾಸದ ಠರಾವು.
ಎತ್ತು ಈಯಿತು ಅಂದ್ರೆ ಹತ್ತು ಬಾತ್ತೀದಾರರು ಬಂದರು.
ಕಂಡೋರ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆದು ಆಟಂಬಾಂಬ್ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ.
ಒಗೆಯುತ್ತಾ ಒಗೆಯುತ್ತಾ ಕೆಂಪು ರಷ್ಯಾ ಊದಾಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು.
ಎದ್ದು ಬಾರೋ ಅಂದ್ರೆ ಕಾಲು ಚಾಚಿದ; ಒದ್ದು 'ಬಾರೋ' ಅಂದ್ರೆ, ತಲೆ ಚಾಚಿದ.
ನ್ಯಾಯವ ಬಿಟ್ಟವನ್ಯಾಯ ಮಾಡುವ-ನು ನಾಯಿಗೆ ನರಕವು ತಪ್ಪೀತೇ.
ಮಡಿ ಮಡಿ ಮಡಿ ಎಂದಡಿಗಡಿನಾರುತಿ.
ಒಬ್ಬ ಹುರಿಯಾಳಿಗೆ ನೂರು ಕುರಿಯಾಳು.
ಸಾವಿರ ಕುದುರೆ ಜಮೇದಾರ; ಹಮಾರಾಗಲ್ಲಿ ಉಮೇದುವಾರ
ಚುನಾವಣೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇನರೆಲ್ಲ ಕಾಡುಪಾಲು.
ಚುನಾವಣೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೂರು ಮೊಳ ಖಾದಿ ನೂತ.
ಬೂತೊಳಗೆ ಎಸು ನಡೆಯುತ್ತೋ, ಭೂತನಾಥನೇ ಬಲ್ಲ.
ಅತ್ತೆಗೊಂದು ಕಾಲ ಸೊಸೆಗೊಂದು ಕಾಲ ಅಂತ ಇಲ್ಲ; ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಒಬ್ಬರೇ ಕಾಲ.
ಹಾಲು ಕುಡಿಯೋ ಬೆಕ್ಕು ಕೋಲನ್ನು ಮರೆಯಿತು.
ನಿಧಾನವಾದರೂ, ವಿಧಾನ ಸೌಧ.

—ಖಾರಾಂ ತ.

ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ

ಕಿರಿಯೂರು

5—6—56

ಪ್ರಿಯ ಸಾತುವಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು.

ಇಲ್ಲಿ ನಾವುಗಳು ಕ್ಷೇಮ ಸಧ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಭಾವನವರಿಗೆ ಈ ಊರಿಗೆ ವರ್ಗ ವಾದದ್ದು ನನಗೆಷ್ಟು ಸಂತೋಷ ಅಂತೀಯಾ! ಕುಂಬ್ಳಾರಿನಲ್ಲಿ 'ನೂರರ ಮೇಲೆ ನೂರೊಂದನೆಯೋಳು' ಆಗಿದ್ದೆ ನಾನು. ಸಮಾಜಕಲ್ಯಾಣ, ಸಾರ್ವಜನಿಕಸೇವೆ ಅಂತ ಏನಾದರೂ ಮಾಡೋಣ ಅಂದರೆ ಅವೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡೋರಿಗೇ ಮಿಸಲು. ನನ್ನಂಥಾ ನಾಲ್ಕನೇ ದರ್ಜೆ 'ನೌಕರಿಗೇ'ನ ಕೇಳೋರೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಸಧ್ಯ ಈ ಸಣ್ಣೂರಿಗೆ ನಾನೇ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಮಡದಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಮನಃಪೂರ್ತಿ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ನೀನೂ, ಮಕ್ಕಳೂ, ಯಜಮಾನರೂ, ನಾಯಿಗಳೂ ಕ್ಷೇಮವೆಂದು ನಂಬಿ ದ್ದೇನೆ.

ನಿನ್ನ ಅಕ್ಕ,
ಸರಸು

ಕಿರಿಯೂರು

14 — 6—56

ಸೌ|| ಸಾತುವಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು.

ನಿನ್ನ ಮಮತೆಯ ಪತ್ರ ತಲುಪಿತು. ನಿನ್ನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ವಂದನೆಗಳು.

ಹೋದಸಾರ್ತಿ ನಿನಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೆ ಹಾಗೇ ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಕಳೆದವಾರ ನಿಮ್ಮ ಭಾವನವರ ಘನಹಸ್ತದಿಂದಲೇ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವ ನಡೆಯಿತು ಅವರ ಕೈಕೆಳಗಿನ ನೌಕರರು ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಜರ್ಬಾದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇದು 'ದಾನ'ಗಳ ಯುಗವಾದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ವಿದ್ಯಾದಾನ ನಡೆಯಲಿ ಅಂತ ಓದುಬರಹಬಾರದ

ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತರಗತಿಯನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದೇನೆ ಪಾಠವನ್ನು ಸಹ ನಾನೇ ಹೇಳಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಹೊಲಿಗೆ ಕ್ಲಾಸು— ಹುಡುಗಿಯರ ಶಾಲೆಯ ಮೇಡಮ್ಮನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಡುಕ್ಕೆ. ಹಾಗೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸೇವೇನೂ ನಡೀಲಿ ಅಂತ ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಭಾಷಣ ಏರ್ಪಡಿಸೋಣ ಅಂತ ಇದೇನ.

ಇಷ್ಟೇ ಸಾಲದು, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೂ ಕೊಂಚ ವಿವೇಕದಾನ, ವಿದ್ಯಾದಾನ ನಡೆಸು, ಶ್ರಮದಾನಾನೂ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ ನಿಮ್ಮ ಭಾವನವರು ಸಲಹೆಕೊಟ್ಟರು. ಅವಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ವಾರಕ್ಕೆ ಮೂರುಸಲ ಕುತ್ತಮುತ್ತಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ— (ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಸರ್ಕಾರದೋರು ನಿಮ್ಮ ಭಾವನವರಿಗೆ ಜೀಪು ಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ!)— ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸೋದು, ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಒಗಿಯೋದು, ಇತ್ಯಾದಿ, ಹೇಳಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇದ್ದೇವೆ ಅಂದರೆ ಯಾರ್ಯಾರು ಅಂತೀಯಾ—ನಾನು ಶೇಕದಾರಿಣಿ ಮತ್ತು ಶಿರಸ್ತಾರಿಣಿ! (ಅವರಿಗೆ ಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ನಿಮ್ಮ ಭಾವನ ಅಧಿಕಾರ ಬಲದಿಂದ ನನ್ನಕ್ಕೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಾರೆ!) ಹಾಗೇ ಎರಡು ಹಳ್ಳಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠಾನೂ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಅಂತೂ ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಪುರುಸತ್ತೇ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಿಯಮ್ಮ.

ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕ,
ಸರಸು.

ಕಿರಿಯೂರು

29—6—56

ಪ್ರಿಯ ಸಾತುವಿಗೆ ಹರಕೆಗಳು.

ಉತ್ತರ ಬರೆಯಲು ತಡವಾದುದಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಿಸು. ಯಾಕೋ ಏನೋ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜವೇನೆ ಅನ್ನೋದು 'ದೂರದ ಬೆಟ್ಟ' ಅಂತ ಈಗ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದೆ ನನಗೆ. ಅಲ್ಲ, ಈ ಊರ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀನಲ್ಲ, ಸೇರಿರುವಷ್ಟು ಜನರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಾಲಬೋಧಿಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಪುಸ್ತಕ ತರಬೇಕನ್ನು ಅಂದರೆ, 'ನಮ್ಮಜಮಾನ್ರು' ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೆಕ್ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಲದೇ, ಅದೇ ಯಾವುದಾದರೂ ತೊಗೊಂಡುಹೋಗು, ಯಾವದ್ರಲ್ಲಿ ಕಲಿತರೇನು ಅಂತಾರೆ!' ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ! ಅವರವರ ಮನೇಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು—ದೊಡ್ಡಮಗನೋ, ಮೂರನೇ ಮಗಳೋ, ಮೊಮ್ಮಗನೋ ಓದಿ ಬಿಸಾಟಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ! ಹೋಗಲಿ, ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತಾದರೂ ಪಾಠ

ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡಾರೆ—‘ಬೇವು, ಬೇಲ, ಬೆಲ್ಲ’ ಬರೀರಿ ಅಂದರೆ, ಬೇಲದ ಪಾನಕ, ಶಿವರಾತ್ರಿ, ಉಗಾದಿ, ದೀವಳಿಗೆ ಇವುಗಳ ವಿಚಾರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಆರಂಭಿಸಿಬಿಡ್ತಾರೆ! ‘ಓಟ, ಊಟ, ಕಾಟ’ ತಿದ್ದುಹಾಕಿದರೆ, ವೊಮ್ಮಗುವಿನ ಓಟದ ಚಾತುರ್ಯ, ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಬೇರೂರಿರುವ ಅಳಿಯನ ಊಟ, ಅತ್ತೆಯ ಕಾಟ, ಎಲ್ಲ ಜರ್ಜೆ ಮುಗಿಸುವಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತೆ. ಅವರಿಗೇನೋ ಬರಲಿಲ್ಲ, ನನಗೇ ಮರೀತಾ ಇದೆ ಇವರ ಸಂಗದಲ್ಲಿ!

ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಭಾಷಣಾಂತ ಬರೆದಿದ್ದಲ್ಲ— ಭಾಷಣ ಅಂದರೆ ಒಬ್ಬರೂ ತಲೆಯೇ ಇಡವೊಲ್ಲರು. ಅವಕ್ಕೊಂದುವಾಯ ಹೂಡಿದೆ; ಜೊತೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪೂಜೆ, ಸಂಗೀತ ಇಡಿಸಿದೆ ಹೋದವಾರ. ನಾನೇ ಚರಪೂ ಸಹ ಮಾಡಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಹಾಲಿನ ಭರ್ತಿ ತುಂಬಿದ್ದರು ಹೆಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳು. ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷ ವಾಯಿತು. ಸಂಗೀತ, ಪೂಜೆಗಳ ನಂತರ, ಭಾಷಣ ಮುಗಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದವರು ನಾವು ಮೂವರು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಕಾರರು. ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲ ಭಾಷಣದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲೇ ಎದ್ದು, ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಚರಪು ವಳೂಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮನೆ ಸೇರಿದ್ದರು.

ಇನ್ನು ಏದದ್ದು ಹೊಲಿಗೆ ಕ್ಲಾಸು ಆ ಮೇಡಮ್ಮ ಊರ ಜನದ ಕೈಲೆಲ್ಲಾ ಜಗಳ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವಳು. ಅವರು ತಂದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅಧ್ವಾನ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಹಗತನವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಹೊಲಿಗೆ ಮಿಷನ್ನನ್ನಾ ಮುರಿದು ಮೂಲೆಗೆ ಕೂರಿಸಿ ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋದಳು!

ಬೇಜಾರಾಯಿತು ಸಾತೂ, ಊರಿನ ಸಹವಾಸ! ಹಳ್ಳಿಲೇ ಸೇವೆಮಾಡ್ತೀನಿ ಇನ್ನುಮೇಲೆ. ಅವರೇ ವಾಸಿ ಪಾಪ ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಮಮತೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಗದ ಬಹಳ ಉದ್ದ ವಾಯಿತು. ಬೇಜಾರುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಈ ಥಂಡೀ ಗಾಳಿಗೆ ಹುಷಾರಿಲ್ಲದ ಹನು ಮತ್ತು ಯಜಮಾನರು ಇಬ್ಬರೂ ಈಗ ಮೇಲಾಗಿದಾರೆ ನಿಮ್ಮಗಳ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸು.

ಇಂತೀ
ಸರಸು.

ಕಿರಿಯೂರು

13—7—56

ಸೌ|| ಸಾತುವಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು

ಸಾತೂ, ಸಾಕಾಯ್ತುಕಣೇ ಈ ಸಮಾಜಕಲ್ಯಾಣ! ನಾನು ಏನೋ ಅಂತಿದ್ದೆ ಹಳ್ಳಿಯವರನ್ನು. ನಾವೂ ನಾಲ್ಕುದಿನ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ಒಗೆದುಕೊಟ್ಟು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ನಾನ

ಗೀನ ಮಾಡಿಸೋದನ್ನ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಬಂದೆವು. ಜೀಪು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಒಂದುವಾರ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೊನ್ನೆ ಹೋದರೆ, ಮೂವತ್ತೈದು ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ತಂದು ಮುಂದಿಟ್ಟರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುಕ್ಕೆ! 'ಯಾಕೆ ನೀವೇ ಮಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ?' ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬಳು 'ನೀವೇನು ಸಾಬೂನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ?' ಅಂತ ಕೇಳಿದಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು 'ಭಾವಿ ದೂರ. ನೀರ್ದುಂದು ಹಾಕಕ್ಕೆ ಯಾರ್ನಾರೂ ಮಡಗಿಟ್ಟು ಓಗ್ರಿ. ತಾನ ಮಾಡಿಸ್ತೀನಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ' ಅಂದ್ಬು. ಮಗದೊಬ್ಬಳು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಿತ್ತಿ ಒಂದುಗೂಡೆ ಬಟ್ಟೆ ತಂದಿಟ್ಟಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಒಗಿಯೊಕ್ಕೆ— ವಾರದ್ದೂ ಕೂಡಿಟ್ಟಿದ್ದಳು ಪಾಪ!

ಈಗ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ, ಸಾತೂ. ಹಳ್ಳಿಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠ ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಪಾಪ, ಏನೋ ನಾಲ್ಕುಕ್ಷರ ಕಲೀತಿವೆ ಆಸೆಯಿಂದ! ಕಲಿತೊಳ್ಳಲಿ!

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮ. ನಿಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರದ ಪತ್ರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ,

ಅಕ್ಕ,
ಸರಸು.

ಕಿರಿಯೂರು

28—7—56

ಸೌ|| ಸಾತುವಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು.

ನಿನ್ನ ಎರಡು ಕಾಗದಗಳೂ ತಲುಪಿದುವು. ಉತ್ತರ ಬರೆಯಲು ಸಾಸಕಾಶ ವಾಯಿತು, ಕ್ಷಮಿಸು.

ನಮ್ಮ ಮೂರು ಹುಡುಗರೂ ಈ ಸಾರಿ ಫೇಲು! ಮೊದಲು ನಾನೇ ಹೇಳಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಪಾಠ. ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠ ಶುರುಮಾಡಿದಾಗ ನಿಂದ ಮನೇ ಮೇಷ್ಟರನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಈಗ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ಆತ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ಘಂಟೆ ಹುಡುಗರ ಸಂಗಡ ಗೋಲಿ, ಬಂಗರ ಆಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ! ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಕೈಮಗುವಿಗೆ—ಕೆಲಸದೋಳು ಹೇಗೆ ಮೈತೊಳೆತಿದ್ದಳೋ ಏನೋ—ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕಜ್ಜಿ!

ನಿಮ್ಮ ಭಾವ ಕುಂಬೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ, ಮೇಲಿನೋರ್ದ ನೋಡಿ, ಅಲ್ಲಿಗೇ ವರ್ಗಮಾಡಿಸ್ಕೊಳ್ಳಕ್ಕೆ. ಸಧ್ಯ ನಾನೂ ಮನೇಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ನೋಡ್ಕೊಂಡಿರಬಹುದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ!

ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮವೆಂದು ನಂಬಿರುವ,

ಅಕ್ಕ,
ಸರಸು.

—ಬೆಂಗೂರು ಸುನಂದಮ್ಮ.

ಪುನರುಜ್ಜೀವನ

ಫುಟ್ ಬಾಲಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನಾರುವರ್ಷದ ಹಿಂದೆಯೆ
ಪುಟ್ಟವಾದಿಗೆ ವಚನಕೊಟ್ಟೆನು! (ಆ)ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಲೆ ಬೆಳೆದೆನು
ಕೊಟ್ಟವಾತಿಗೆ ತಪ್ಪುವಾಡದೆ, ಕೆಟ್ಟಚಾಳಿಗೆ ಬೀಳದೆ,
ಹೊಟ್ಟೆಹೊರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದೆ ಕಷ್ಟದಿ, ಸೊಟ್ಟಬಟ್ಟೆಯ ಹಿಡಿಯದೆ

* * *

ಆದರಯ್ಯೋ! ಹೋದತಿಂಗಳು, ಧರ್ಮಸಂಕಟವೊದಗಿತು
ಕಾದರೈವರು ಹಳೆಯ ಗೆಳೆಯರು ನನ್ನ ಹಟ್ಟಿಯ ಹೊಸಲಲಿ!
“ವಾಧು ಮೋಸಸ್ಸಾಲಿ ಮೂವರು, ಬೇರೆ ಟೀಮಿಗೆ ದಾಖಲು;
ನಾದಮುನಿ ಗತಿಸಾರ ಬಂದಿದೆ, ವಾದಿರಾಜ ಗನೀಮಿಯಾ

* * *

ಮುದಿಯನಲ್ಲ ನಿ ಗೋಲಿಯಾಗೋ, ನಾಳೆ ಸಂಜೆಗೆ ಮ್ಯಾಚಿದೆ!
ಕದಿಯಬೇಕೇ ವರುಷ ಕಸ್ತನು, ಒಪ್ಪುಬಾರೋ,” ಎಂದರು.
“ನಾದಿ ತೌರಿಗೆ ಹೋದ ತರುಣವಿದೆಂಥ ಲಕ್ಕೋ ನಮ್ಮದು!”
ವಾದಮಾಡಲು ಬಿಡದೆ ಆ ಜನ ಕಾಲ ಹಿಡಿದೇ ಎಳೆದರು.

* * *

ಇಂದ್ರಭವನದ ದೋಸೆ ಇತ್ತರು, “ಇಂದ್ರ, ಚಂದ್ರ,” ಎಂದರು,
“ತೊಂದ್ರೆ ಕೊಟ್ಟೆವು ಕ್ಷಮಿಸು ಗೋಪೀ,” ಎಂದು ಬೆನ್ನನು ಸವರುತ
“ಬಂದ್ರೆ ಬರಲಿ ಡೈನಮೋಗಳು, ನೀನು ಮೂಜಗ ಶೂರನು—
ಅಂದ್ರೆ, ಒಂದನು ಮರೆಯಬೇಡ, ಲೋ, ನೀನು ಮುದುಕನೆ ಅಲ್ಲವೋ”

* * *

ಇಳಿದೆ ಫೀಲ್ಡಿಗೇ, ಜರ್ನಿ ಸಹಿತವೆ, ನಿಂತೆ ಗೋಲಲಿ ಒಬ್ಬನೆ
ತುಳಿದೆ ಚೆಂಡನು, ಕೈಯ ಬೀಸಿದೆ, ಹಳೆಯ ಬಿಸಿಯಲಿ, ಬಿರುಸಲಿ;
ಬಲದ ಪಾದದಿ, ಎಡದ ಪಾದದಿ, ಜೊತೆಗೆ ಉದರದೀ ನೂಕಿದೆ
ತಲೆಯ ಬುರುಡೆಯ ಚಿಪ್ಪಿನಿಂದೆತ್ತಿ ಬಿಸುಟೆನು ಚೆಂಡನು!

* * *

ಎದುರುಪಕ್ಷದ ಹತ್ತುಜನರೂ ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷದ ಮುತ್ತಿಗೆ
 ಗೈಯ್ದರೆನ್ನಯ ಗೋಲಿಗೆ....ಆದರೆಲ್ಲವು ನಿಷ್ಫಲ!
 ಸದೆಯಬಡಿದೆನು ಕಾಲಭೈರವ, ಮೆದುಳ ಹರಿಸುತ ಕಾಲಿಗೆ....
 ಗದೆಯೊ ಕೈಯೊ, ಸೇವೋ ವಧೆಯೊ, ತಲೆಯೋ ಶಿಲೆಯೊ, ಕಾಣೆನು.

*

*

*

ಪಿತ್ತವೇರಿತು ನನ್ನ ಟೀಮಿಗೆ, ಪಾಪ, ವೈರಿಗಳೆಲ್ಲರು
 ಸತ್ತಹೆಣಗಳ ತೆರದಿ ಮೈಯನು ಚಾಚಿ ಬಿದ್ದರು ಬಯಲಲಿ;
 ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಕಂಠ ಕೂಗಿತು, “ಗುಡ್ಡೊ, ಗುಡ್ಡೊ, ಗೋಪಣ!”
 ಎತ್ತಿ ಬಿಸುಟರು ಟೋಪಿ ಕೊಡೆಗಳ, ಜಯದ ಅಮಲಲಿ ಕುಣಿಯುತ

*

*

*

“ಆಯಿತ್ತಿನ್ನೇನಾಟವಾಡೆನು ಎಂದೆ, ಅಲ್ಲವೆ, ಗೋಪಣಾ
 ಹೋಯಿತಾದಿನ, ಇನ್ನು ಬಿಡುವೆವೆ? ಮತ್ತೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ” ಎಂದರು;
 ಮಾಯೆ ಮುಸುಕಿತು ಮತ್ತೆ ತನುಮನ, ನಾನು ಒಲಿದೆನು, ನಲಿದೆನು;
 ರಾಯ ಮತ್ತೆ ರಾಜನಾದೆನು, ಹೇಡಿ ಹೀರೋ ಎನಿಸಿದೆ

*

*

*

ಪುಟ್ಟಮಾದಿ ಬಂದು ಕೋಪದಿ “ಕೊಟ್ಟಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಿದಿ
 ಕಟ್ಟಮೂಟೆಯ! ತೌರುಮನೆಯೇ ನನಗೆ ಗತಿ” ಎಂದತ್ತರೆ
 ಕಟ್ಟಮೂಟೆಯ, ಅವಳ ಕಳುಹಿಸಿ, ಪಟ್ಟಕಷ್ಟವ ಮರೆಯುತ,
 ಚಟ್ಟ ಹತ್ತೋವರೆಗು, ಇನ್ನು ನನ್ನ ಸ್ಥಾನವು, ಗೋಲಲಿ!

— ನಾ. ಕ.

ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಿದುದು—

“ಯಾರು ಬಂದ್ರೆ ನಮಗೆ ನಿಮಗೆ ಏನು ಬಂತ್ರೀ ಕೋಡು? ಬೆಕ್ಕಿಗೆ
 ಚೆಲ್ಲಾಟ ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಬನ್ನಿ—ಸೌದೆ ಬೇಕು
 ಅಂತಿದ್ರಲ್ಲಾ—ಬದುಕಿದ್ರೂ ನಮಗೆ ನಿಮಗೆ ಸೌದೆ ಯೋಚನೇನೆ—ಸತ್ತೆ—ಅದಿಲ್ಲದೆ
 ಆಗೋಹಾಗೇ ಇಲ್ಲ. ಬನ್ನಿ—ಈ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಂಕಿಹಾಕಿ ಸುಡೋಣ
 —ಹೂಂ.....”

ವೈದ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿಷನಿಮಿಷಗಳು—

“ಏನು ಸಾರ್—ನಿಮ್ಮ ಜೊತೇಲಿ ಬಂದಿದ್ರಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡ ಡಾಕ್ಟರ್—ನಮ್ಮ
 ತಾತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದರು ಸರ್? ಅದೇನೋ ನೀವು ನೀವು ಮಾತಾಡಿ
 ಕೊಂಡ್ರಲ್ಲಾ—‘ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾರ್ಟಂ’ ಅಂತ—ಅದೇನೇನು ಸರ್ ನಮ್ಮ ತಾತನ
 ಕಾಯಿಲೆ?”

ಪ್ರಾಣೇಶ ಪ್ರಸಂಗ

ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಪ್ರಸಂಗ

ಕ್ರಾಸ್‌ವರ್ಡ್ ಮಾವ ತೀರಿಕೊಂಡರೆಂದು ತಂತಿಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಾಣೇಶ ಎರಡು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಸದ್ದಿಲ್ಲದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಶಂಕಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಗುಂಡಿಗೆ ಗಟ್ಟಿ. “ಹಾರ್ಟ್ ಫೈಲ್” ಆಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾವನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದುಃಖ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಲೂ ಬೇಡಿ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಅವನನ್ನು ಅಳಸಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಬೇರಾವ ಉಪಾಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹಸಿ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ ಮುರಿದು ಬಂದಿದ್ದುಂಟು. ಬಡವೆಟ್ಟಿಗೆ ಅವನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ದುಃಖ ಒಳಗೊಳಗೇ ಕುದಿಯುತ್ತಿರಬಹುದೆ? ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲ. ಎಂಥ ದುಃಖ ಎದೆಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕರೂ ಕೀಟಲೆಮಾಡಿ ಪ್ರಾಣಿ ಅದನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆಳೆದುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಅದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಾಸ್‌ವರ್ಡ್ ಮಾವನನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆಯೇ? ಅವರನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ — ಅವರು ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಕೂಡ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ — ಯಾರಿಗಾದರೂ ಬರಬೇಕಾದ್ದು ನಗು. ಅಳುವಲ್ಲ. ಅದೇ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಾಣೇಶನೇನು ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದನೆ ಎಂಬ ಸಮಸ್ಯೆ ಆಗ ಬಗೆಹರಿಯುತ್ತದೆ.

*

*

*

ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಸಮಾಚಾರ. ಪ್ರಾಣೇಶ ಪೂನಾಗೆ ಹೋಗಿದ್ದವನು ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ “Lectures from Colombo to Almora” ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದಿದ್ದ. ಆ ದಿನ ನೇರ ಮನೆಗೆ ಬಂದವನೇ ಸೂಟು ಬೂಟು ಯಾವುದನ್ನೂ ಕಳಚದೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಆ ಉದ್ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಾಜಿಯವರ ಒಂದು ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸೂರು ಕಳಚಿಬೀಳುವಷ್ಟು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದತೊಡಗಿದ. ಅದಕ್ಕೂ ನಾಲೞಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನೂ ಅವನ ವಯಸ್ಸಿನವನೇ ಆಗಿದ್ದಾಗ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅದೇ ರೀತಿ ಓದಿದ್ದುಂಟು. ಚಿಕಾಗೋ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಘಟ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಚ್ಚಲಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವಾಗ ಕೂಡ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಎಗರಾಡುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು. ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡರ ಹರಯದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಓದಿ

ಆರ್ಭಟಿಸದವರು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಪ್ರಾಣೇಶನೂ ಆ ದಿನ ಬಿಸಿಯೇರಿ ತಾನೇ ವಿವೇಕಾನಂದರೆಂಬಂತೆ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಆ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಉಪನ್ಯಾಸಮಾಡಿದ. ಮೊದಮೊದಲು ನಾನೂ ಅವನ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ನೀರು ಚೆಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೇನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತೇನೆಂಬಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದ. ಆಗಿಬಿಡು ನಿನಗೇನು ಸಂಸಾರದ ತಾಪತ್ರಯವಿಲ್ಲ. ಅಡ್ಡ ಬರೋದಕ್ಕೆ ಅಸ್ತ ಅಮ್ಮ ಇಲ್ಲ, ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿಬಿಡು ಎಂದು ನಾನೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದೆ. ಪ್ರಾಣೇಶ ಆ ದಿನ ಸಿಗರೇಟು ಸೇದಲಿಲ್ಲ - ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನ ಸೂಟು ಬೂಟು ಮೂಲೆಗೆಸೆದು ಲುಂಗಿ ಷರ್ಟು ತೊಟ್ಟೇ ಓಡಾಡಿದ. ಕಾವಿಸಾಟಿ ತರಿಸಲೇ ಎಂದೆ ತಾಳು ಎಂದ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾನಿನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗೋದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಲವು ಸಲ ಹೇಳಿದ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದ. “ತಥಾಸ್ತು” ಎಂದೆ. “ನೋವೋಕಿಲ್” ವ್ಯವಹಾರ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದ. ಹೂ ಎಂದೆ ಏಕೆಂದರೆ ನನಗೆ ತುಂಬ ತಲೆನೋವು. ಆಗ! ಪ್ರಾಣೇಶ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಉಳಿದು ನಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಕೆಂಚಿತ್ ಲೋಕೋಪಕಾರವಾದಂತೆಯೇ.

ಆದರೆ ಮುಂದಿನ ಭಾನುವಾರ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೂತಿಗೆ ಸ್ನೋ ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ಗುಂಯ್ ಗುಂಯ್ ಗಾನದೊಡನೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಲ್ಲುಕಿರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆಸಾಮಿಯನ್ನು ಕಂಡು “ಸ್ವಾಮಿ... ವಿವೇಕಾನಂದ” ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರೆಳೆದೆ. ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ ರಾಯರು ಸಕುಟುಂಬ ರಾಗಿ ಸಪರಿವಾರರಾಗಿ ಮಾರ್ನಿಂಗ್ ಷೋಗೆ ಹೋಗುವವರು ಇವನನ್ನೂ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದರು. ಉಪಾಯವಿದೆಯೆ? ಪಾಪ ಟೈ ಯಾವುದು ಆಗಬಹುದು ಎಂದು ತುಂಬ ವೇಚಾಡಿದ ಪ್ರಾಣೇಶ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ “ಸ್ವಾಮಿ...” ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರೆಳೆದೆ. ಆತ ಬೇಗನೆ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಟೈ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದ. ಅನಂತರ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರನ್ನು ಆ ರೀತಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭ ನನಗೆ ಒದಗಿದೆ. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತೆ ಒದಗಿತು.

ಕ್ರಾಸ್‌ವರ್ಡ್ ಮಾನ (ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯಿರಲಿ) ತೀರಿಕೊಂಡರೆಂದು ಪ್ರಾಣೇಶ ತಂತಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದನಷ್ಟೆ. ಮಾರನೆ ದಿನ ಅವನ ಕಾಗದವೂ ಬಂತು. ಓದಿ ಕಣ್ಣುಜ್ಜಿಕೊಂಡೆ. “ಸ್ವಾಮಿ... .. ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆಕಳಿಸಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಪ್ರಾಣೇಶನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ನಡೆದುಹೋಗಿತ್ತು! ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಾನ ಪ್ರಾಣೇಶನನ್ನು ಕರೆದರಂತೆ. ಅವರ ಹಾಸಿಗೆಯ ಆಚೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸರಳಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು ಮಾನ ಅವಳ ಕೈಯನ್ನೆತ್ತಿ ಪ್ರಾಣೇಶನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು “ಬಿಡಬೇಡ” ಎಂದುಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರಂತೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ನಡೆದುಹೋಯಿತಂತೆ.

ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಾಣೇಶ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ “ಕೊಡವಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಬಿಡಬೇಕಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. “ಎಲ್ಲವೂ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ನಡೆದುಹೋಯಿತು ಕಣೋ” ನನಗೆ “ಹಾ ಹೂ” ಅನ್ನೋದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ; ಎಂದೂ ಅಳದಿದ್ದವನಿಗೆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ನೀರು ಬಂತು” ಎಂದ. ಮಿಂಚಿನಂತೆ ನಡೆದುಹೋಗುವುದೂ, ಕಣ್ಣೀರು ಬರುವುದೂ ಸಹಜ! ಅಲ್ಲ ಅನ್ನೋದಕ್ಕಾಗುತ್ತೆಯೇ ?

ಅಹಾ! ಪ್ರಾಣೇಶ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಲ—“A young man married is a man that is marred” “—Needles and pins, Needles and pins, when a man marries his trouble begins”— ಎಂದೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ್ದಿಲ್ಲ! ಅವನಿಗೆ ಪಾಪ, ಮದುವೆಯ ಕುರಿತು ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುವುದು ಪ್ರಿಯವೇ ಹೊರತು ಮದುವೆಯೆಂದರೆ ಅಗದು. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಕ್ರಾಸ್‌ವರ್ಡ್ ಮಾವ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಮಗಳ ಮದುವೆ ಸುದ್ದಿ ಎತ್ತಿದಾಗ ಪ್ರಾಣೇಶ ಅಲ್ಲಿಂದ ಥಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು, ಹ್ಯಾಟ್ ಕುಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಬೀದಿಗೆ ನುಸುಳಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಹಬ್ಬ ತಪ್ಪಿದರೂ ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪದೆಂದು ಮಾವ ಸುಮ್ಮನಾಗಿರಬೇಕು. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಾಣೇಶ ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ಮಾವ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದರು. ಬಂದವನೇ ಪ್ರಾಣೇಶ ಮಾವನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದರ ಗುಣಾವಗುಣಗಳ ಕುರಿತು ಷುರುಹುಚ್ಚಿದ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬೆಳೆದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ತುಂಬ ಹಟಮಾರಿಗಳು, ಬಲು ಚೆಲ್ಲು ಚೆಲ್ಲು, ಅಂಧವರು ಮೇಡವ್ಯಾ ಗೋಷ್ಠಿ ಸರಿ. ಆದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ sweet independence ಇರುತ್ತೆ, ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಲೊಟ್ಟು ಲೊಸ್ಕು ಎಂದು ನೂರಾರು ಹೇಳಿದ ತಲೆನೋವು ಬರುವತನಕ ಕೇಳಿದೆ. ಅನಂತರ “ಅಲ್ಲೋ ನಿನಗೆ ಹುಡುಗಿ—ತಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ಹುಡುಗಿ ಕೈಯನ್ನು offer ಮಾಡಿದವರಾದರೂ ಯಾರು ? ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಲ್ಲೇ ಮಂಡಿಗೆ ಮೆಲ್ಲುತ್ತೀಯಾ ? ಆಜನ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕಾದವ ನೀನು. ಈಶ್ವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗು. ಹುಡುಗೀರ ಗುಣಾವಗುಣಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮೂಗುದಾರ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳೋ ಬಡ ಹೈಕಳು ಮಾಡಲಿ”— ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ನಿವಾರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಆತ್ತ ಆಕೆ ಕೂಡಾ ಹಾಗೇನೆ. ಹೆಸರೇನೋ ಸರಳ, ಆದರೂ ಬಲು ಜಟಿಲುಕು ಬುದ್ಧಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ಕ್ರಾಸ್‌ವರ್ಡ್ ಮಾವ ಇಂಟರ್, M.B.B.S. ಮುಗಿಸಿ, ಡಾಕ್ಟರಿಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ; ಮದುವೆ ಬೇಡ ಎಂದು ಅವಳ ನಿರ್ಧಾರ ಯಾರೊಡ ನೆಯೋ ಮದುವೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಎತ್ತಿದರೆಂದು ಆಕೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಮಾವ ಸುಮ್ಮನಾಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಆದರೂ ಕೊನೆಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಿನಿಮಾಯವಾಗಿ ಈ ಹಯವರಟುಗಳ ಕೈಜೋಡಿಸಿಯೇ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ

ಗಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೆಂದು ಯಾರೆಣಿಸಿದ್ದರು. ಮಾವನವರ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಅಸಾಧಾರಣ ವಾದದ್ದು.

ಸರಿ. ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮುಗಿಯಿತು. ಮಾವನವರ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆಯೂ ಮುಗಿಯಿತು. ಆದರೆ ಮಾವ ಕೈಜೋಡಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹುಡುಗಿ ಮಾಲೆ ಹಾಕಿ ದಂತಾಯಿತೆ? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಯುದ್ಧವೇ ನಡೆಯಿತು ಬೇರೆ ವಿಜೃಂಭಣೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಮದುವೆ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ಡ್ ಮಾಡಿಸಿಬಿಡೋಣ ಎಂದು ಪ್ರಾಣೇಶ ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡದೆ ಹೇಳಿದ್ದೇ ತಡ, ಆಳಿಗೊಂದು ಕಲ್ಲು—ಮಾತಿನ ಕಲ್ಲು —ಬಿದ್ದೇಬಿತ್ತು. ಹುಡುಗಿಯ ಅಜ್ಜಿ ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅತ್ತರು. ಹುಡುಗಿಯ ಸೋದರಮಾವ ನುಂಗಿಬಿಡುವಂತೆ ನೋಡಿದರು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೆದಗೆಡುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ನಾನೇನಾದರೂ ಅಂದರೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಪಕ್ಷದವರ ಆಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ಉಳಿದವರು ಯಾರೂ ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಮಾವಿನ ಹೋಳುಗಳ ತಟ್ಟಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಒಂದು ನಗುವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮೂತಿಗೆ ಹೊದಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣೇಶ ಒಂದು ರಿಯಾಯಿತಿ ತೋರಿಸಿದ. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರನ್ನೇ ಮನೆಗೆ ಕರೆಸೋಣ. ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಮಾಡೋಣ ಎಂದ. ಆಗ ಮದುವೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಮುಖ ಅರಳಿತು. ಆದರೆ ನಾರೀ ನಿವಹ ಪಾರಾವಾರವೆಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೂ ಮೂಗು ಮುರಿಯಿತು. ಪುರೋಹಿತರು ಥಟ್ಟನೆ ನೆಗೆದು ಬಂದು ಪ್ರಾಣೇಶನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು “ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗುವ ಕೆಲಸವಲ್ಲವು ಅದು. ನಿನ್ನ ಮಾವ ಅನಂತಯ್ಯ ಹೇಗೇ ಇರಲಿ, ಅವನವು ಸತ್ತಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದಾರು, ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಲಂಡತನದ ಮದುವೆ ಏರ್ಪಾಡು ಕೇಳಿ. ಸಧ್ಯ ಅಂಥ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಎತ್ತಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಪಾಳಕ್ಕೆರಡು ಹೊಡೆದುಕೋ. ‘ಶಾಂತಂ ಪಾಪಂ’ ಅನ್ನು ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಪ್ಪಾಯ್ತು ಎಂದು ಅಡ್ಡಬೀಳು....ಅಲ್ಲವೇನಮ್ಮಾ ಸರಳಾ” ಎಂದು ಆಕೆಯ ಸಮೀಪ ನಿಂತು ಹೇಳಿದರು, ತಮ್ಮ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ತಾವೇ ನಕ್ಕರು. ಆದರೆ ಆ ಹುಡುಗಿ ಬಲು ದಿಟ್ಟಿ. ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆಗದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಮದುವೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ತೆಗೆಯುವುದೆಲ್ಲ ಅವರೇ ಈಕೆಗೆ ಮದುವೆಯೆಂದರೆ ಒಲ್ಲದಲ್ಲ! ಅದ್ದರಿಂದ ಆಕೆ “ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಆಗೋದಾದರೆ ನೀವಾದರೇನು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆದ ರೇನು” ಎಂದುಬಿಡಬೇಕೇ? ಈ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಬಾಂಬಿಗೆ ಪುರೋಹಿತರು ಹೌಹಾರಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಗಾಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಅದುವರಿಗೂ ಚಿಮುಟೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಂದೂವರೆ ತೊಲೆ ನೆಶ್ಯವನ್ನು—ತಾಜಾ ನೆಶ್ಯವನ್ನು ಥತ್ ಎಂತ ಕೊಡವಿಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಜ್ಞಾನ ಚೂರ್ಣ ಅಲ್ಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮಾವಿನಹಣ್ಣಿನ ರಸಾನಂದಕ್ಕೆ ಮನಸೋತಿದ್ದ ನನ್ನ ಮುಖಾರವಿಂದವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಬೇಕೆ? ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಲು ಅರ್ಥ ಗಂಟೆ ಬೇಕಾಯಿತು. ಉರಿತಣ ಯಲು ಒಂದು ದಿನವೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಅದರ ನೆನಪು ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲ ಉಳಿಯು

ವಂತಾಯಿತು. ಈ ನಡುವೆ ನೆಶ್ಯ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣೇಶನ ಕಪಾಳಕ್ಕೊಂದು ಬಡಿದು “ನಿನಗೆ ಸರಿಯಾದ ಜೋಡಿಯೇ ಸಿಕ್ಕು ಕಣೋ, ನಮ್ಮ ಅನಂತಯ್ಯ ಧಡ್ಡನಲ್ಲ” — ಎಂದರಂತೆ. ನೆಶ್ಯದ ಘಾಟೆಗೆ ಪ್ರಾಣೇಶನಿಗೂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂತಂತೆ. ಆತನೂ ಕಣ್ಣುಜ್ಜಿಕೊಂಡನಂತೆ. ಆಗ ಪಡ್ಡೆ ಹುಡುಗೀರಲ್ಲ “ನೋಡೇ, ಅತ್ತಿದಾರೇ!....” ಅಂತ ಗುಲ್ಲೆಬ್ಬಿಸಿ ಸಾಕೋ ಸಾಕು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಂತೆ. ಅಂತೂ ಎದುರಾಳಿಗಳ ವಾದವೇ ಗೆದ್ದು ಪ್ರಾಣೇಶ ಸೋಲೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಾನೂ ಗೆದ್ದೆತ್ತಿನ ಬಾಲವನ್ನೇ ಹಿಡಿದೆ. ಪಂಚಾಂಗ ನೋಡಿ ಪುರೋಹಿತರು ಮದುವೆಯ ದಿನವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆ ತೀರಿ ವರ್ಷವಾದರೂ ಕಳೆಯಬೇಕಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಯಾರೋ ಮುದುಕಿ ಲೊಟ ಗುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪುರೋಹಿತರು ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಸಕ್ಕರೆ ಕುಂಬಳ ಹತ್ತು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ದೋಷಪರಿಹಾರ ಎಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ಮದುವೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯಿತು ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಜಗಳ ಪಗಳ ಕೂಡಾ ಇತ್ತು. ಅಂತೂ ಹುಡುಗ ಹುಡುಗಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲ ಅದು. ಮುಂಬಯಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಣೇಶನ ಭಾವನೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಣೇಶನ ಅಕ್ಕ ತೀರಿ ಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅವರು ಅದೇ ತಾನೇ ಊರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು. ಅವರು ಹುಡುಗಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಸರಪಳಿ ಪದಕ ಓದಿಸಿದರು. ನನಗೊಂದು ಸರಪಳಿ ಯಾರೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ವಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರಾಣೇಶ ವೇಚಾಡಿದ, ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ. ಕಬ್ಬಿಣದ್ದೇ ಬೇಕು ಎಂದು ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. “ಹೌದು, ಅದು ಸದಾ ಆಕೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ಸರಿ” ಎಂದಾಗ ತೆಪ್ಪಗಾದ.

ಮಲೆನಾಡಿನ ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ನಡೆದದ್ದು ಎಂಟು ದಿನವೋ ಹತ್ತು ದಿನವೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣೇಶನ ಬಲುದೂರದ ನೆಂಟರೊಬ್ಬರು ನನ್ನನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುತ್ತಾಡಿಸಿ ತಂದರು. ಅಂತೂ ಊರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವಷ್ಟ ರಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ರಜಾ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಮದುವಣಿಗರಂತೆ ಪ್ರಾಣೇಶ “ಮದುವೆಯಾಗಿ ತಿಂಗಳಿಲ್ಲ” ಹಾಡುತ್ತಾ ಹೆಂಡತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತ ಮಾವನ ಜವಾನು ತೋಟಗಳ ನೂರೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅವನು ಮದುವೆಯ ಗುಂಗಿನಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತ ನಿಂತಿವೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾರಸ್ಯದ್ದೇನಾ ದರೂ ಇದ್ದರೆ ಪ್ರಾಣೇಶ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯವುಳ್ಳದ್ದಾ ವುದು ಇಲ್ಲದ್ದಾವುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ಕಾಲವೆ ಇದು? ಏನೇ ಇರಲಿ, ನನಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿದ್ದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದೇನಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

—ರಾಮಿ.

ನಾನೊಬ್ಬ ಪಂಪ

ತೊಲಗಾಚೆ! ತಲೆಯಿಂದ, ಬೇಡ, ಒಲ್ಲೆ
ಇನ್ನು ಕವನವ ಬರೆಯೆ, ಸಾಕು, ಬೆವರು.
ಎಂದುರಿದು ಲೇಖನಿಯನಂದೆ ಮುರಿದೆ
ಮಸಿಯ ಶೀಷೆಯ ತೆಗೆದು ಗೋಡೆಗೆಸಿದೆ.

ಆದರೀಗತಿಸುಲಭೆ, ಕಾವ್ಯದೇವಿ,
ನವ್ಯವೇಷವ ಧರಿಸಿ ಬಳಗೆ ಬಂದು
ಮಡಲಲೇ ಕೂರುವಳು; ಅದ್ದರಿಂದ,
ಮತ್ತೆ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಇಂಕಬಿಟ್ಟೆ.

ಮನಕೆ ತೋಚಿದ ಮಾತು, ಮೊನೆ ಇದ್ದರಾಯ್ತು
ನಿಬ್ಬು ನಡೆದುದೆ ದಾರಿ, ನಾಲಗೆಯೆ ಮುಳ್ಳು
ನೂಲೆ ಇಲ್ಲದ ಹಾರ, ಕುರಿಕೋಣ ಕೊರಳಿನಲಿ,—
ಸಾಲ ಮಾಡಿದರಾಯ್ತು ಪಡುವಲದ ಬುತ್ತಿ!

ಕಸ ಬಡ್ಡಿ ರಸ ದಿಡ್ಡಿ ಮೊಸ ಮೊಸಾಕಡ್ಡಿ
ಹೇಗೆ ಬಂತೋ ಬರಲಿ, ಯಾಕೆ ಗೇಲಿ?
ಪಂಚಗವ್ಯವೆ ನವ್ಯಕಾವ್ಯವೆಂಬುದನರಿತು
ಹಾಲ್ತುಪ್ಪ ಗಂಜಳವು ಜಿಣ್ಣೆಮೊಸರೆಲ್ಲವೂ

ಸೇರಿಸದ ಪಿಚುಕುತ್ತ, ಯತಿಗಣ ಪ್ರಾಸಗಳ
ಕೊಂಚವೂ ಗಮನಿಸದೆ ಬರೆಯುವೆನು ಈಗ....!
ಬರೆಯುವೆನು; ಓದುವರ ಕಿವಿಯನ್ನು ಕೊರೆಯುವೆನು;
ನವ್ಯ ಕವಿ ಗೋಷ್ಠಿಯಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಪಂಪ!

—ಕಾಮತ್.

ಹೆಸರಲ್ಲೇನಿದೆ?

ಪಿಂಡಗದ್ದೆ, ನಮ್ಮ ಊರು. ಎಲೆಮರೆಯ ಹುಳುವಾಗಿ, ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳದೆ, ಹಾಯಾಗಿತ್ತು. ಮೊನ್ನೆ, ಗ್ರಹಚಾರವಶಾತ್, ಸ್ಕೂಲ್ ಹುಡುಗರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದು, ಅವರೆಲ್ಲ ಗುದ್ದಲಿ ಪಿಕಾಶಿ ಸಹಿತ ಧಾಳಿ ಮಾಡಿ, ಮೆಯಿನ್ ರೋಡ್‌ಗೂ ಪಿಂಡಗದ್ದೆಗೂ ಒಂದು ರೋಡಾಯಿತು. ದೂರದಲ್ಲೇ ಧೂಳೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಸ್ಸು ಈಗ, ಹಾಳು, ಊರೊಳಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆ ಬಸ್‌ನಲ್ಲಿ, ಬರೀ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವವರು! ಪ್ರಚಾರಕರನ್ನೂ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಅದು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ವಕ್ರಿಸಿ. ಮಲಗಿದ್ದ ನಮ್ಮಗಳ ಬಾಲ ತಿರುಚಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದರು.

“ಪಿಂಡಗದ್ದೆ !....ಹೆಸರು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹೆಸರು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಚಳುವಳಿ ಬಲವಾಗಿದೆ. ರಸ್ತೆಗಳೆಲ್ಲ ಗಾಂಧೀರೋಡುಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ, ಕೂಲಿಯವರ ದುಡಿಮೆಗೆ ‘ಶ್ರಮದಾನ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ, ಅವರಿಗೆ ಕೂಲಿ ಕೊಡುವಾಗ, ಅದಕ್ಕೆ ‘ಸಂಪತ್ತಿದಾನ’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕೆಲವು ಕೊರೆಯುವ ಕಟುಕರಿಗೆ ‘ಭಾಷಣಕಾರರು’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಹೊಲಸು ಕಥೆ ಬರೆಯುವವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ‘ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ’ಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೈಗೆ ‘ಅಮೃತಹಸ್ತ’ ಎನ್ನುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ, ಟಿ. ಬಿ. ಎನ್ನುವ ಬದಲು ‘ಪ್ರವಾಸಿ ಮಂದಿರ’ವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಗೋರಿ ಹೋಗಿ, ‘ಗೌರಿ’ಯಾಗಿ, ಬೌರಂಗ್ ಸಾಹೇಬರು ‘ಬಂಗಾರ’ವಾದರು, ನೀವೇಕೆನ್ನೂ ಪಿಂಡಗದ್ದೆ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ?” ಎಂದ ಆ ತೊಣಚೆ ವೀರ.

“ಪಿಂಡಗದ್ದೆ” ಎಂಬ ಹೆಸರು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬಂದದ್ದು, ಜನಮೇಜಯ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಯಾರೋ ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಪಿಂಡ ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ, ಈಗಲೂ, ಅಂಕೇಗೌಡರ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಅಗೆದರೆ, ಆಗಾಗ, ಬಿಳಿಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಗಳು, ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅದ್ದರಿಂದ, ಪಿಂಡಗದ್ದೆಯೇ ಇರಲಿ, ಎಂದು ರಾಮಪ್ಪನವರು ವಾದಿಸಿದರು ಆದರೂ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಒಬ್ಬರೂ ಕಿವಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ .. ಪಿಂಡ, ಅನ್ನೋದು ದರಿದ್ರಮಾತು, ಅಪರಕರ್ಮದ ಗಾಳಿ ಇದೆ ಅದರ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ, ಎಂದು ಪಟೇಲರು ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟರು. “ಜನಮೇಜಯ ಪಿಂಡ ಹಾಕಿದ ಜಾಗ; ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪಕ್ಷಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪಿಂಡ

ಹಾಕಿದರೆ ಪಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ” ಅಂತ ಸಾರಿದರೆ, ಊರಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ, ಎಂದರು ಕೃಷ್ಣೇಗೌಡರು.

ಸರಿ! ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು, ಮಾರಾಮಾರಿ. ಅಳಕಾಪುರಿ, ಆಶ್ವರ್ಯಪುರ, ಇಂದುಮತೀನಗರ, ಜೈಮಿನಿನಗರ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಹಳ್ಳಿ, ಕಸ್ತೂರಿಕೋಟೆ, ರಾಜೇಂದ್ರದುರ್ಗ, ಜವಾಹಿರಿ ಕೆರೆ, ಯಾವುಯಾವುದೋ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರು, ಶ್ಯಾನುಭೋಗರು. ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯೇ ಇಲ್ಲ, ಗುಡ್ಡ ಅಂತೂ ಮೂರು ಮೈಲಿ ಘಾಸಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಸ್ತಿ, ಎಂಬ ಟೀಕೆಗಳಿದ್ದುವು ಲಲಿತ ಪದ್ಮಿನಿ ಅಂತ ಹೆಸರಿಡಿ, ಅಂತ ಪಟೇಲರ ಮಗ ಹೇಳಿದ. ಅವನು ಕೊಂಚಕಾಲ ಕಾಲೇಜು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತವನು; ಬುದ್ಧಿವಂತ! ಆದರೂ, ಅವನ ಮಾತಿಗೂ ಮನ್ನಣೆ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಹೊಸ ಕೆಂಗಲ್ಲು, ನವಕಡಿದಾಳ, ಎಂಬ ಸೂಚನೆಗಳೂ ಬಂದುವು. ಖಾದೀಪುರ ಅಂದರೊಬ್ಬರು. ಆದರೆ ಖಾದೀ ಅಂದರೆ ಏನು, ಎಂದು ಅವರನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು “ಏನೋ ಅಪ್ಪ! ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು? ಖಾದೀ ಖಾದೀ ಅಂತ ಕೂಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು”, ಅಂದರು, ಅಷ್ಟೆ. ಆಗ ನಾವೆಲ್ಲ ನಕ್ಕೆವು. “ಅಲ್ಲ ಕಾಣ್ರೆ! ಲಂಚ, ಲಂಚ ಅಂತಲೂ ಕೂಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ, ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು.... ಹಾಗಂತ, ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಲಂಚಾಪುರ ಅಂತೀರೇನು?” ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿ, ಅವರ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿದೆವು

ಕಡೆಗೆ, ಪಟೇಲರು, “ಇದೊಳ್ಳೇ ತಲೆ ಕೆಡಿಸೋ ಸಮಾಚಾರ ಆಯಿತಲ್ಲಾ.... ಓ ಅಂದರೆ ರೋ ಅಂತ ಹನುಮಂತನ ಬಾಲಾನೇ ಬೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟಿತು ಚರ್ಚೆ. ಹಾಯಾಗಿದ್ದೋರು ಅವಯ್ಯನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಾಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿವಲ್ಲಾ” ಅಂತ ಗೋಳಾಡಿದರು. ಹೊಸ ಹೆಸರನ್ನು ಕಲ್ಲಿನ ಚಪ್ಪಡೀಲಿ ಬರೆಯಿಸಿ ಊರು ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಲ್ಲಾ, ಪಿಂಡಗದ್ದೆ ಕಲ್ಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಸಾಕಬೇಕಲ್ಲಾ, ಅದಕ್ಕೊಬ್ಬರನ್ನೋ ಇಬ್ಬರನ್ನೋ ಕರೆಯಿಸಬೇಕಲ್ಲಾ, ಅವರೇ ಹೇಳಲಿ, ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಏನು ಬಂತೋ, ಅದನ್ನೇ ಇಟ್ಟು ಬಿಡೋಣ” ಅಂದರು, ಕಡೆಗೆ.

ಯೋಚಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿ ತಲೆ ಸಿಡಿತ ಬಂದಿದ್ದ ನಾವುಗಳು. ತಕ್ಷಣ ಹೂ ಅಂದೆವು. ಆದರೆ, ಹಳೇ ಕಲ್ಲು ಕೀಳುವುದಕ್ಕೂ, ಹೊಸ ಕಲ್ಲು ನೆಡುವುದಕ್ಕೂ ಯಾರನ್ನು ಕರೆಸುವುದು, ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ನಾದ ವಿವಾದ ಹುಟ್ಟಿದುವು. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಯರಾದರೆ, ಖರ್ಚು ಕಡಮಿ, ಎಂದರು ಶ್ಯಾನುಭೋಗರು. ಸ್ತ್ರೀ ಹಸ್ತದಿಂದ ನೆಡಿಸುವುದು, ಗಂಡುಕೈಯಿಂದ ಕೀಳಿಸುವುದು, ಧರ್ಮ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ರಾಜೇಂದ್ರಪ್ರಸಾದರು ಎಂದರು ಪಟೇಲರು; ಅಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್, ಎಂದ, ಪಟೇಲರ ಮಗ; ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೆ, ಅನುಕೂಲ ಎಂದರು, ತಿಮ್ಮೇಗೌಡರು. ಆದರೆ, ನಾವು ಕರೆದು, ಅವರು ಒಪ್ಪಿ, ದಿನ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ, ಕಾರ್ಯ ಜರುಗುವುದರೊಳಗೆ

ಆ ಮಂತ್ರಿಮೇಲೆ ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಾಮ ಪಾಸಾಗಿ, ಅವರ ಮಂತ್ರಿಪದವಿ ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದರೆ, ಅಷ್ಟೂ ಶ್ರಮ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಲ್ಲ, ಎಂದು ಅಂಕೇಗೌಡರು ಕುಹಕ ನುಡಿದರು. ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದ ನಮಗೆ ಅದರ ಗೋಚರ ಬೇಡ, ಜೋಯಿಸರ ತಂದೆ, ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ಮುದುಕರು ನರಹರಿಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದಲೇ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಈ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಿಸಿಬಿಡೋಣ, ಪೇಪರಿ ನವರು ನುಚ್ಚುನುಣ್ಣು ಜನಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನವಿತ್ತು, ಚಹಾ ಸತ್ಕಾರವಿತ್ತರೆ, ಸಾಕು, ಪಿಂಡಗದ್ದೆಗೆ ಆ ವೃದ್ಧರು ಯಾವ ಹೆಸರನ್ನೂ, ಆ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿ ಅತಿರ್ವರಿಸುತ್ತಾರೋ, ಆ ಹೆಸರು ವೇಸರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿ, ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕವಾಗಿ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತದೆ.. ಎಂದು ಕರೀಗೌಡರು ಸಲಹೆ ಇತ್ತರು.

ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ನಕ್ಕರು. ಅವರೂ, ಈ ಸೂಚನೆಗೆ ಬಹು ಜನರು ಒಪ್ಪಿದರು. ಹತ್ತುಮೈಲಿ ಅಚೆ ರಾಮೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನರಹರಿಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಆಳು ಕಳುಹಿಸಿ ದಿನ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದೆವು. ಜೋಡೆತ್ತಿನಗಾಡಿ ಒಂದನ್ನು ಸವಾರಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ, ಅದನ್ನೂ ರವಾನಿಸಿದೆವು.

ನರಹರಿಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಎಂದರೆ, ಊರಿನವರಿಗೆಲ್ಲ ತುಂಬಾ ಗೌರವ. ಅವರು ನುಡಿದದ್ದು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅವರು 'ಉಂಟು' ಎಂದರೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿದಕಡೆ, ತೋಡಿದರೆ, ನೀರು ಉಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅವರು 'ಅಕೊ' ಎಂದರೆ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಎಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಬಂದು, "ಪಿಂಡಗದ್ದೆ" ಅಂತ ಬರೆದಿದ್ದ ಚಪ್ಪಡಿಕಲ್ಲನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿ, ಅದರಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದುಕಲ್ಲು ಎತ್ತಿಹಾಕಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ, "ಭಾದ್ಯತೆ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿಕೆ, ಭಿದ್ಯತೆ ಸರ್ವ ಸಂಶಯಾಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದೊಡನೆ, ಒಡೆಯಿಸಿದರು.

ಅನಂತರ, ಹೊಸಚಪ್ಪಡಿಗೆ ಅರಿಶನ ಕುಂಕುಮದ ಅಂಚು ಬಳಿದು, ನಡುವೆ, ಉದ್ದಕ್ಕೂ, ಕೆಂಪುಶಾಯಿಯಲ್ಲಿ, "ಪುಂಡಗದ್ದೆ" ಅಂತ ಹೊಸ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದರು

ಸುತ್ತು ನಿಂತಿದ್ದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ, ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಲಿಲ್ಲ! ಕೊಟ್ಟರಲ್ಲಾ ಮುದುಕರು ಕೈನ, ಅಂತ ಮೂಗಿನಮೇಲೆ ಬೆರಳಾಡಿಸಿದೆವು.

ಏನು ಮಾಡುವುದು?.....ಪಿಂಡಗದ್ದೆ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ, ತಕ್ಷಣ ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಅಂತ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಾಲ ತಿರುಚಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಆ ಮಹರಾಯ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬರದೆ ಇರಲಿ, ಅಂತ ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದೆವು.

— ನಾ. ಕ.

ಕೂಳು ನಷ್ಟ

ಹಾಳು ಜೀವನ! ಏಳಲಾರದೆ. ಮಂಚದಲ್ಲೇ ಮಲಗಿಹೆ!
 ಕೂಳಗದಕುತ ಖೂಳಕೊಂದಿಗೆ ಬದುಕನೆಲ್ಲವ ನೂಕಿದೆ.
 ಆರೆಂಡೀಸಿಲಿ ಒಂದು ಕಾಸೂ ಗಳಿಸಲೊಲ್ಲದೆ, ಕೊರಗುತ,
 ಅರಕೇರದೆ, ಮೂರಕಿಳಿಯದೆ, ಮೋಟರೊಂದನು ಕೊಳ್ಳದೆ,
 ಒಂದು ಸಲವೂ ಎನ್ನ ಫೋಟೋ ವೇಪರೊಂದಲು ಬೆಳಗದೆ
 ಒಂದು ಭಾಷಣ ಎನ್ನ ಬಾಯಿಂ ಮೋರಿಕಾಗ್ರದಿ ಹೊರಡದೆ
 ಒಂದು ಹಿಮವತ್ ಶಿಖರವನ್ನೂ ಹತ್ತದೆ, ಕೆಳ ಬೀಳದೆ,
 ಒಂದು ಮಹಿಳೆಯ ಹೊಳೆಯ ನೀರಿಂ ದಡಕೆ ಬದುಕಿಸಿ ತಾರದೆ
 ಮುಂದುವರಿಯದೆ ಟೆನ್ನಿಸಾಡದೆ ವ್ಹಿಸ್ಕಿ ಕುಡಿಯದೆ, ತೆಪ್ಪಗೆ
 ಮಂತ್ರಿ ಕಾರಲಿ ಮಂತ್ರಿ ಸಂಗಡ ಒಂದು ಮೈಲಿಮು ಕೂಡದೆ
 ಕಂತ್ರಿ ವೇಷವ ಬಿಸುಟು ಪೋಕಿಲಿ ಒಂದು ಪ್ಯಾಂಟನು ಧರಿಸದೆ
 ಹಿಂದುಮುಂದೆಯೇ ನೋಡಿ ನಡುಗುತ, ಹೆದರಿ ಬಾಳುತ, ಮುದುರುತ
 ಸಿನಿಮಾ ತಾರೆಯ ಸೆರಗು ಸೋಂಕಿದ ಗಾಳಿ ಎದೆಗೆ ತುಂಬದೆ
 ಶನಿಯ ಕಾಟದಿ ನಿತ್ಯ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ನರಳದೆ, ಪಾಪಿ, ನಾ.
 ಆ ರಷ್ಯ ದೇಶದಿ ಕುಣಿಯದೆ, ಆಯುಷ್ಯವೆಲ್ಲವ ನೂಕಿದೆ
 ಮೀನ ಮೇಷವನೆಣಿಸಿ ಗುಣಿಸುತ, ವೈಸಚಾನ್ ಸಲರಾಗದೆ
 ನೀರೊವಂತೆ ಕ್ರೂರನಾಗದೆ, ಹಿಟ್ಟರಂತೆ ಮೀಶೆ ಬೆಳಸದೆ
 ಮೂರು ಹೆಂಡಿರ ಮದುವೆಯಾಗದೆ, ಸಾತಿವ್ರತ್ಯದಿ ಸೊರಗುತ
 ಕೂರುಕೂರೆಂದಾಗ ಕೂರುತ ನಿಲ್ಲು ಎಂದರೆ ನಿಲ್ಲುತ
 ಮೂರುವಾರತನಕ ಕೂಡ ಭೂಮಿಯೊಳಗಡೆ ಮಲಗದೆ
 ಷಷ್ಠಿ ಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿದಮೇಲೂ ಎಂಟು ವರ್ಷ ಕಳೆಯಿತು
 ತುಷ್ಟಿ ನಾಸ್ತಿ ಜೀವಕಿನ್ನೂ, ಕಷ್ಟ! ಹುಟ್ಟೇ ವೃಥವು.
 ಕಾಷ್ಟ ಹರಡಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಾಲು ಚಾಚುತ ಮಲಗುವೆ
 ಇಷ್ಟ ಕೂಳೂ ನಷ್ಟವಾಯಿತು, ಹೇಳ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲದೆ.

—ತಾತಯ್ಯ.

ನನ್ನ ಆಪ್ತಶತ್ರು

ನನಗೂ ಅಂಜೆಯ ಇಲಾಖೆಗೂ ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಬದ್ಧದ್ವೇಷ. ನನಗೂ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ನಲವತ್ತು ವಯಸ್ಸಾಯ್ತು—ಇದುವರಿವಿಗೂ ಅವರು ನನಗೆ ಒಂದು ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ. ಅಸ್ಪೀತಪ್ಪಿ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ! ಅಸ್ಪೀತಪ್ಪಿ ಅಂತ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋನೆ ಅಂದರೆ—ಇದೇ ಅಂಜೆ ಇಲಾಖೆಯವರು ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿರೋ ನನ್ನದೇ ಹೆಸರಿನ ಬೇರೆ ಜನರಿಗೆ ಬರೋ ಬಿಲ್ಲುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ನಾಟ್ ವೆಯಿಡುಗಳು, ವಾರಂಟುಗಳು—ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೇ ತಲುಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೇನೋಡಿ—ಅಸ್ಪೀತಪ್ಪಿ ಒಂದು ಸ್ಯಾಂವಲ್ ಗೆ ಕೂಡ ಒಂದು ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಕೊಡೊಲ್ಲ—ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ.

ನಾನೇನು ಅಂಜೆಯ ಇಲಾಖೆಗೆ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳುವ ಬೆಲೆಗೇ ಕಾರ್ಡು—ಕವರು—ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಚೌಕಾಸಿ ಮಾಡದೆ ಈಗಲೂ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ರುದ್ರಶಿಖ್ರ ಅಂಗಡೀಲಿ ಲೆಕ್ಕಾ ಹೇಳಿ ಸಾಮಾನು ತರೋಹಾಗೆ ಅಂಜೇ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಾ ಹೇಳೋ ಪದ್ಧತೀನೇ ಇಟ್ಟೆಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಅನ್ನೋದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಕಾರ್ಡುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಧಾಣೆ ಇತ್ತು. ಕಾರ್ಡಿಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಒಂಬತ್ತು ಕಾಸಾಗುತ್ತೇ—ಅಂತ ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದದಿನ ನನ್ನ ಹತ್ರ ಇದ್ದ ದುಡ್ಡೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಒಂದೇಸಾರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನ ಹಳೇರೇಟಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಕೊಂಡೆ ಆದರೂ ಏನಾಯ್ತು? ಕಾರ್ಡಿಗೆ ಒಂಬತ್ತು ಕಾಸು ಅಂತ ಆದಮೇಲೆ ನನ್ನ ಹಳೇಕಾರ್ಡು ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಮೂರುಕಾಸು ಸೀಲು ಪುನಃ ಹಚ್ಚಬೇಕಾಯ್ತು! ಹಿಂದೆ ಅರ್ಧಾಣೆಗೆ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದ ಕಾರ್ಡು ಈಗ ಹೋಗೊಲ್ಲಾ ಅನ್ನುತ್ತೇ? ಆ ಕಾರ್ಡಿಗೆ ಮತ್ತೂ ಮೂರುಕಾಸು ಅಂಟಿ ಹಾಕಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಅದರ ಭಾರ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗ್ಲಿಲ್ಲವೇ? ಇದರಿಂದ ಏನು ಲಾಭ ಪಡೆವಹಾಗಾಯ್ತು? ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳೋದಾದ್ರೆ—ವೃಥಾ ಉಪದ್ರವ.

ಇನ್ನು—ಅಂಜೆಪೆಟ್ಟಿಗಳ ಗೋಳುಬೇರೆ! ಅವುಗಳು ಎದುರಿಗಿದ್ದಾಗ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಅಂಜೆಗೆ ಹಾಕಬೇಕು ಅಂತ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಅಂಜೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಇದೆ ಅಂತ ಆಗಲೇ ನಾನು ಕಾಗದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜಪಿಸೋಕೆ ಶುರು—ಅಂಜೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಆಗಲೇ ಒಂದು ಮೈಲು ಹಿಂದೆ ಹೋಯ್ತು

ಅನ್ನು ವಾಗಲೂ ಕಾಗದವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಪುನಃ ವಾಪಸು ಹೋಗಿ ಪೋಸ್ಟುಮಾಡೋಕೆ ಸೋಮಾರಿತನ. ಒಂದುವೇಳೆ ಹೋದರೂ—ಅವತ್ತಿನ ಅಂಚೆ ಕಟ್ಟಿ ಆಗಿರುತ್ತೆ. ಒಂದುಸಾರಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರಿಗೆ ಬರೆದ ಕಾಗದ ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಲು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಊರಿಂದ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವರ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ.

ಮತ್ತೊಂದುಬಾರಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಅವರ ಆಫೀಸರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಅಂಚೆಗೆ ಹಾಕೆಂದಿದ್ದರು. ‘ಬಹಳ ಹುಷಾರು-ಮರೀಬೇಡ-ತಲೇಹೋಗೋ ಸಮಾಚಾರ’ —ಅಂತೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರು. ನಾನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ಜನರು ನನ್ನ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ—“ಪೋಸ್ಟುಮಾಡಿದೆಯಾ ಅಪ್ಪ?”—ಅಂತ ಕೇಳಿದರು. ನನಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯ್ತು. ಮನೆಗೆ ವಾಪಸ್ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರ ಈ ಸಮಾಚಾರ ಹೇಳಿದೆ. ಅವರೂ ಕೇಳಿದರು—‘ಪೋಸ್ಟು ಮಾಡಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ?’ ಅಂತ. ಕಾಗದ ಜೇಬಿನಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯೇ ಹೋಗಿ ಪೋಸ್ಟುಮಾಡಿ ಬಂದರು. ಕೊಟು ತೆಗೆದಾಗ ಅದರ ಬೆನ್ನು ಕಡೆ “ಈತನಿಗೆ ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಲು ಜ್ಞಾಪಿಸಿ” ಅಂತ ಬರೆದಿತ್ತು!

ಇದಕ್ಕಿಂತ ವಿಚಿತ್ರ—ಇನ್ನೊಂದುಸಾರಿ ಆಯ್ತು. ಆಗಲೂ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ಹಾಕೋಕೆ ಒಂದು ಕಾಗದ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕಾಗದ ಜ್ಞಾಪಕವಾಗಿ ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬಂದೆ. ಮೂರುದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮತಂದೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ರೇಗುತ್ತ ಬಂದು ನನ್ನ ಕೊಟಿನ ಜೇಬು ಹುಡುಕಿದರು—ಕಾಗದ ಜೇಬಿನಲ್ಲೇ ಇತ್ತು.

“ಇಲ್ಲಾಣ್ಣ-ನಿಜವಾಗಿ ನಾನು ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ” ಅಂದೆ.

“ಹೌದು ನಿಜವಾಗಿ ಹಾಕಿದ್ದಿ! ಮೊನ್ನೆ ನನಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಅಪ್ಪಣ್ಣನ ಕಾಗದ ಪುನಃ ನಂಗೆ ಇವತ್ತು ಪೋಸ್ಟುಮಾನ್ ತಂದುಕೊಟ್ಟ. ಮೊನ್ನೆ ಅಪ್ಪಣ್ಣನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಸತ್ತುಹೋದ ಸಮಾಚಾರ ಬಂದಿತ್ತು. ಇವತ್ತು ಕಾಗಡ ನೋಡಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೂ ಸತ್ತುಹೋದನೇನೋ—ಅಂತ ಭಯವಾಯ್ತು—ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ” ಅಂದರು—ಸಮಾಧಾನದಿಂದ. ಈಗಂತೂ ನಾನು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ ಈಗ್ಯೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಯಶಃ ಐದಾರು ಬರೆದಿರಬಹುದು. ಅಷ್ಟೆ. ನೀವು ನಂಬದಿದ್ದರೆ—ನನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ—ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ನನಗಂತೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಂಚೆಗೆ ಹಾಕಿದ ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲ.

ಅಂಚೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಕ್ರೂರವಾದವುಗಳೇ ಆದರೂ—ಈ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಬೀದಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರೋ ಬೇವಾಸಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಷ್ಟು ಕ್ರೂರ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಅವಕ್ಕೆ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣ ಬಳಿದಿರುತ್ತಾರೋ ಏನೋ?

ಒಂದುಬಾರಿ ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ವಿಪರೀತ ಮೋಸವಾಯ್ತು. ನಾನು ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಅಂಚೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ಜೇಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಗದ ಕೈಲಿಟ್ಟು ಸಿದ್ಧನಾದೆ. ಅಂಚೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ—ರಸ್ತೆಯ ಅಂಚಿಗೆ ಕೇವಲ ಎರಡು ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ದೂರ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಂಡಿತು ಹಾಗೇ ಸೈಕಲ್ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕಾಲು ನೆಲದಮೇಲೆ ಊರಿ—ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೇ ಕುಳಿತು ತೋಳು ನೀಡಿ ಕಾಗದವನ್ನು ಅಂಚೆಗೆ ಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟೆ—ಹಾಳಾದ್ದು ಅಂಚೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಹಠಾತ್ತನೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಿತೋ—ಅನ್ನುವ ಹಾಗಾಯ್ತು. ನನ್ನ ತೋಳು ತನ್ನ ಪೊಟ್ಟಿರೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಅಂಚೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ. ರೇಗಿತು. ತೋಳಿನ ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ನೀಟದೆ ಸೈಕಲ್ ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು—ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ವಾಲಿತು. ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ, ನನ್ನ ಸೈಕಲ್ ನ, ಅಂಚೆಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಜೋಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆರು ಜನರು ಬೇಕಾಯ್ತು. ಮನೆ ಸೇರಿದಮೇಲೆ ರೋಷದಿಂದ ನಾನು ಅಂಚೆಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಕಾಗದವನ್ನು ಹರಿದುಹಾಕಿದೆ. ಮೈನೋವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಯ್ತು.

ಇವಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆಯು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಿರುಕುಳ ಎಷ್ಟೋ ಇದೆ. ಹೇಳುತ್ತಹೋದರೆ—ಒಂದು ಜೀವಮಾನ ಸಾಲದು. ಮದುವೆಗಳಾದಮೇಲೆ ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಾರೆ—ಅಥವಾ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಕ್ಲಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನ ನನ್ನಾಕೆ ಕೈಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ—ನನಗೆ ಸಂಬಳ ಬರುವ ದಿನ ನನ್ನ ಸಾಲದ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಆಫೀಸರ ಮೇಜಿನಮೇಲೇ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ—ಅಥವಾ—ಏನೋ ಒಂದು ದಿನ ಆರಾಮವಾಗಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಕಳೆಯೋಣ ಅಂತ ಸಿನಿಮಾ—ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮನೆಯೋರೆಲ್ಲಾ ತಯಾರಾಗಿದ್ದಾಗ—ನನ್ನ ಇನ್ಸ್ಪಿರೆನ್ಸ್ ಲ್ಯಾಪ್ಸಾಯ್ತು ಅಂತ ನೋಟೀಸು ತಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದುಸಾರಿ ನಾನು ಕೆಲಸದಮೇಲೆ ಬೇಜಾರಾಗಿ ಒಂದುವಾರ ರಜಾ ಹಾಕಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ. ಬರೋಹೊತ್ತಿಗೆ ಪೋಸ್ಟುಮ್ಯಾನ್ ಒಂದು ಕಾಗದ ತಂದು ಕೊಟ್ಟು—ಮೈಸೂರಿಂದ ನನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆ ಬಂದು ಒಂದುವಾರ ನಮ್ಮ ಮನೇಲಿ ರುಗಾಂಡಾ ಹಾಕ್ತಾರೆ ಅಂತ. ವಾರದ ರಜಾ ವಜಾ ಮಾಡಿ ತೆಪ್ಪಿಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದೆ.

ಒಂದೇ ಒಂದುಸಾರಿ—ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆಯವರು ನನಗೆ ಬೇಸ್ತುಬಿದ್ದರು—ಅನ್ನುವಷ್ಟು ಆಯ್ತು. ಒಂದು ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ನನಗೆ ಬಂತು ಅದೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ ಅಪ್ಪೀತಪ್ಪಿ—ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲ, ನಂಗೆನೆ ಬಂದಿತ್ತು. ನಂದೇ ಹೆಸರು—ನಂದೇ ವಿಳಾಸ—ಮನೇ ನಂಬರು—ಬೀದಿ—ಊರು. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸರಿ—ಯಾರೋ ಮುತ್ತಾತ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಆಸ್ತಿಯಭಾಗ ಇವತ್ತು

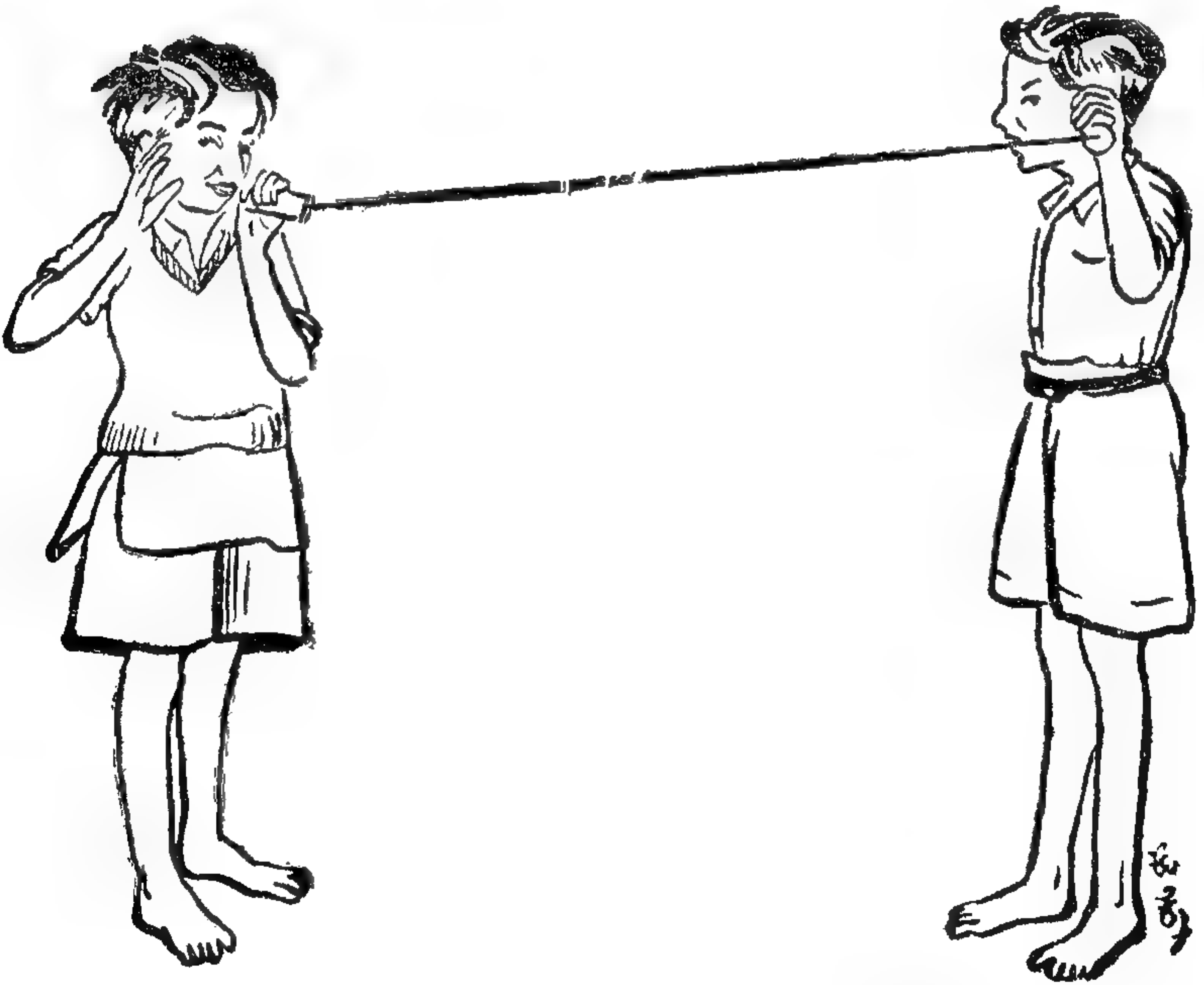
ಜ್ಞಾಪಕದಿಂದ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂತ ನನ್ನ ಸಹಿ ಹಾಕಿ ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ. ಪೋಸ್ಟಮ್ಯಾನ್ ಹದಿನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ:-ಹದಿನಾರಾಣೆ ಕೊಟ್ಟ. ಎರಡಾಣೆ ಅವನಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟೆ. ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಫಾರಂನಿಂದ ಒಂದು ಚೂರು ಕಾಗದ ಹರಿದು ನನ್ನ ಕೈಲಿಟ್ಟ. ಏನೋ ಬರೆದಿತ್ತು—

“ಪ್ರಿಯ ಪದ್ಮ—ನೀನು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ ನಿಮ್ಮವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಮಾಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಎಗ್ಜಿಬಿಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪೌಂಡು ಉಲನ್ ತೆಗೆದಿಡು. ನಾನು ಬಂದಾಗ ಮಿಕ್ಕ ದುಡ್ಡು ಕೊಡ್ತೇನೆ. ನಾನು ಮುಂದಿನವಾರ ಬರ್ತೇನೆ — ಇಂತಿ ಲೀಲು”

ಅಂತ ಬರೆದಿತ್ತು.

ಎರಡಾಣೆ ಹೋದರೂ ಹೋಗಲಿ. ಎಗ್ಜಿಬಿಷನ್‌ಗೆ ಖರ್ಚಾದರೂ ಆಗಲಿ. ಉಲನ್—ಇನ್ನೂ ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಾದರೂ ಆಗಲಿ—ಅಂಜಿಯವರಿಗೆ ನಾನೊಬ್ಬ ಇದ್ದೇನೆ ಅಂತ ತಿಳಿಯಿತಲ್ಲ—ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ತೃಪ್ತಿ !

— “ಕೇಫ”.

ಮಳೆ ಬಂದ ಕಾರಣ ಟೆಲಿಫೋನ್ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿದೆಕಾಣೋ !!

ನರಕದ ಹರಾಜು

ಕಿಂಕರರೆಲ್ಲರು ಗೊರಕೆಯ ಹೊಡೆವರು
ಯಮನೋ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿಹನು
ಏಟನು ತಿನ್ನಲು ಒಬ್ಬರು ಇಲ್ಲ
ಆಸ್ಕರು ಹೆಲ್ಲಲಿ, ಟೆಲ್ಲರೆ ಇಲ್ಲ

ಕಡಾಯಿ ತೈಲವು ಎಂದೋ ಆರಿತು
ಜೇಳಿನ ಕೊಂಡಿಗಳೆಂದೋ ಮೊಂಡು !
ರೆಜಿಸ್ಟರ ಮಾರಿದ ಚಿತ್ರದ ಗುಪ್ತನು
ಗಾಣದ ಎತ್ತುಗಳೆಲ್ಲೋ ಮಲಗಿವೆ !

ಶೂಲಗಳೆಲ್ಲಕು ತುಕ್ಕೇ ಹಿಡಿದಿದೆ
ಕುಂಭೀಪಾಕವೊ, ಗೆದ್ದಲು ತುಂಬಿದೆ
ಜೇಡರ ಬಲೆಗಳು ಪುನ್ನಿನ ಪೂರ
ಎಕ್ಕದ ಗಿಡಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ !

“ಮುಚ್ಚೋ ನರಕವ, ಆಕ್ಷನ್ ಕೂಗಿಸೊ
ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನೆ ಇಲ್ಲ ಸಂಬಳ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ
ಚಂದಾ ಕೂಡಿಸು, ಬಾವುಟ ಹಿಡಿಯೊ
ಕುಯ್ಯೊ ಮರ್ರೊ” ಕಾಲನ ಕೂಗು !

ಕಾಲನು ಪಾಪ, ಗೊಣಗುಟ್ಟುವನು :
ಮಾನವ ಲೋಕವೆ ಉತ್ತಮ ನರಕ
ಹಿಂಸೆಯನಲ್ಲೇ ತಿನ್ನುತ ನರರು
ನೆಟ್ಟಗೆ ನಾಕಕೆ ಟಕೆಟ್ ಪಡೆವರು.

—ಪಾಟಾಳಿ.

ಅ. ಕ. ವಿ. ಪ್ರೇ. ಪ.

(Recent Proceedings of—)

ಪ್ರೇಮಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವಲ್ಲವು ಪ್ರೇಮ
ಭಗ್ನ ಹೃದಯ ತಳಕೊತ್ತಿದ ಕಾಮ.

ಅಖಿಲ ಕರ್ಣಾಟಕ ವಿಫಲ ಪ್ರೇಮಿಜನಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಸ್ಯ ತಲೆದೋರಿತ್ತು. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳು, ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಈ ರೀತಿ ಸದಸ್ಯರು ಕಾಲಕಳೆದು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಚುರುಕಿನಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸದುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿದ ವಲಯಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಆಸಕ್ತರೊಬ್ಬರು “ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ವಿಫಲರಾಗಬೇಕಲ್ಲ—ಆ ಕೆಲಸ ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು” ಎಂದರು.

ಮೊನ್ನೆ ಸಂಜೆ ವಿಜಯ ಕೆಫೆಯ ಮೂರನೆಯ ಮಹಡಿಗೇ ಗಿರಾಕಿಗಳು ತಂಡ ತಂಡವಾಗಿ ನುಗ್ಗಿದಾಗ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೊರೆ ಕಳಚಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೋಡ ತುಂಬಿತ್ತು—ಹಾಗೆಯೇ ಸದಸ್ಯರ ಮನದಾಳನಲ್ಲೂ ನಿಟ್ಟುಸಿರು, ನರಳಿಕೆ, ಜೋಲ್ಪಿದ್ದ ಮುಖ, ದುರಂತ ಛಾಯಾ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದವು. ಕಾಫಿ ಹೊನಲಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಿಗರೇಟೆ ಹೊಗೆ ಸುರುಳಿ ಸುರುಳಿಯಾಗಿ ಹಜಾರವನ್ನು ಆವರಿಸಿತ್ತು.

ಕೆಮ್ಮಿದ ಸದ್ಗು. ಸೊಂಡೇಕೊಪ್ಪದ ಸುರೇಶ (ಉರ್ಫ್ ಸಣ್ಣ ಕಾಮಣ್ಣ) ಎದ್ದುನಿಂತು ಆರಂಭಿಸಿದ.

“ಸದಸ್ಯೆಯರೇ, ಸದಸ್ಯರೇ ನಿಮಗೆ ಗೋಚರವಾಗುವಂತೆ ನಾನು ತರುಣ, ಸ್ಫುರದ್ರಾಪಿ, ಬುದ್ಧಿವಂತ, ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಹೃದಯ, ಹಾಗೂ ಹಣವಂತ....”

“ಈ ಅಧಿವೇಶನದ ಬಿಲ್ ನೀನೇ ಕೊಟ್ಟರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ” ಎಂದರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.

“ಹೋದ ವರ್ಷ ನಾನು ತಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಂದು ಸಂಜೆ, ಸುಂದರವಾದ ಸಂಜೆ. ಪಾರ್ಕಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟೆ. ಗಾಳಿ

ತಣ್ಣಗಿತ್ತು. ದಾಸವಾಳ ಕ್ರೋಟನ್ ಅರಳಿದ್ದವು? ಚಂದ್ರ ನೆತ್ತಿಯಮೇಲಿದ್ದ. “ಅಗರ್ ದುನಿಯಾಮೆ ಸೊರಗ್ ಹೈತೋ ವಖ್ತ್ ಯಹೀ ಹೈ ಯಹ್ನೀ ಹೈಂ” ಎನ್ನುವಂತೆ ಇತ್ತು..” ಕೆಣಕುದನಿಯೊಂದು “Less ಅಪ್ಸರೆ ಅಲ್ಲವೇ” ಎಂದಿತು. “ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಬಂದಳು....ಬಂದಳು....ಓರೆ ನೋಟವನ್ನು ಬೀರಿದಳು. ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದೆ. ಅವಳು ಗೆದ್ದಳು. ನಾನು ಸೋತೆ. ಮಹನೀಯರೇ ನಾನು ಅದು ವರೆಗೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆ ವಸಂತದ ಪೆಂಪು ...”

“ನಿನ್ನ ತಲೆಯ ಮಿದುಳು ಸ್ತಂಕಾಯಿತು. ಫೇಲಾಯಿತು ಅಲ್ಲವೇ ಮಗು?” ಸಹಾನುಭೂತಿಪರನೊಬ್ಬ ಸೂಚಿಸಿದ.

“ನಂತರ ಮಹನೀಯರೇ ಕಾಸ್ ಧೀಟವು ಅನಂತದ ಕಡೆಗೆ ಟೆಂಡ್ ಆಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಆ ಅನಂತದಲ್ಲೇ ಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಸ್ವಾಮಿನಃ ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಬಾಂಬ್, ಸಿಂಗ್ಮನ್ ರ್ಲೀ, ಕಮ್ಯೂನಿಸಂ, ಅಂಬರ್ ಚರಕಾಗಳು ತುಂಬಿದ ಈ ಲೋಕ ಗುಲಿಸ್ತಾನ್ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಅವಳು, ನಾನು, “ಹಂಬುಲ್ ಬುಲೇ ಹೈಂ ಇಸ್ಕಿ” ಆಗಿಬಿಟ್ಟವು ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚಯ, ಕಾಫಿ, ಕರ್ಬೀಫ್, ನೋಟ್ಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಂತಗಳು ಬಹುಬೇಗ ಮುಗಿದು, ಮದುವೆಯೆಂದು? ಎಂಬ ಹಂತ ಬಂತು. ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಅವಳು “ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಕೇಳು” ಎಂದಳು. ಶಂತನು ಮಹಾರಾಜನು ಮೃಗ ಶಾಬಾಕ್ಷಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು “ನೀಂ ಬಾ! ಪೋಷಂ!” ಎಂದಾಗ ಅವಳು “ಬೇಡುವೋಡೆ ಎಮ್ಮಯ್ಯನಂ ಬೇಡಿರೇ” ಎಂದಳಲ್ಲ ಅದರ ತದ್ವತ್ ಅದನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದೆ. ಆ ಪ್ರಾಬಬಲ್ ಅತ್ತೆ ಮಾವಗಳು ಒಪ್ಪಿದರು. ನಾನು ಖುಷಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪನೆದುರಿಗೆ “ಅಪ್ಪ ಶ್ರೀ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿಇವರೇ ನನ್ನ The only possible of all the probable parents—in-law” ಎಂದೆ.

ಅವನು “ಒ.....”

“ಪ್ಪಿದನೋ? ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಇಲ್ಲೇಕೆ?” ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕೋಪಿಸಿದರು.

“ಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ. ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ನಿನ್ನನೀಗಲೆ ಬೀಳಹೊಯ್ದೆನು, ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಸೀಳಿ ಬಿಸುಡುವೆ ಅಂದ.”

“ಏಕೆ?”

“ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಏಕೆ? ಏಕೋ? ಅಕ್ಕನ ಮಗಳಿಗಾಗಿ.

ಸ್ವಾಮಿ ನನಗೊಬ್ಬ ಅಕ್ಕನೂ ಅವಳಿಗೊಬ್ಬ ಮಗಳೂ ಇದ್ದರು. ಹರಿವಾಯು ವೈರಣೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಗುರುಹಿರಿಯರು ನನಗೂ ಅವಳಿಗೂ ಅಭಿಜಿನ್ಮಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ

ಅಕ್ಕಿಕಾಳು ಅಂತ ಒರೆದ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಯಮದೂತನಂತೆ ಪೈ|| ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಸೊಂಡೇಕೊಪ್ಪಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು. ಆಗ ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯಿತು. ಸದಸ್ಯರೇ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಅಡ್ಡಿ. ಅಕ್ಕನ ಮಗಳು ಪ್ರೇಮ ಕೊಂದು ಕುತ್ತು.

ಸಾಹಸಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇಮ ಒಲಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಸಾಹಸಿಯಲ್ಲ. ನನ್ನವಳು ಏನಾದಳೋ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೃದಯ ತುಡಿಯುತ್ತಿದೆ. ಅವಳನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿ ಬಹುದಿನವಾಯ್ತು. ನೋಡುವುದಾದರೂ ಎಂತು. ಎರಡು ಜನಿ ವಾರಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಿ ಕೂಪಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿವೆ. ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?”

“Bore ಹೊಡೆಯುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೋ” ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಪ್ಪಣೆ ಇತ್ತರು. ಮತ್ತೆ ಕಾಫಿಗೆ ಆರ್ಡರಾಯಿತು. ಸಿಗರೇಟು ಪ್ಯಾಕ್ ಎದುರಿಗೆ ಬಂತು.

ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ, ಹಳೆಯ ರೈಲಿಂಜಿನಿನಂತೆ ಹೊಗೆಬಿಡುತ್ತಾ ದುಡ್ಡದ ಪದ್ಧಣ್ಣ ಉರ್ಘ್ ಪದ್ಧಣ್ಣನು ಎದ್ದುನಿಂತು.

“ಸದಸ್ಯರೇ, ನಾನು ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಅತಿಯಾಗಿ ಸತತವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ ಸಿದೆ ...” ಎಂದಾರಂಭಿಸಿ ನಾಚಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಾದ.

“ಏನು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆಯೋ ಮಗೂ....ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಇರುವವರು ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಂಗಳು ಮುಗಿಸಿ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಬೋಂಡಾ ಇದ್ದರೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯೋ....” ಎಂದು ಮೂಲೆಯ ಅನೇಕರು ಮಾತನ್ನೊಗೆದರು.

ಹೀಗೆ ಮೂರಾರು ವರ್ಷಕಾಲ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ದಿನ ಅವಳು ತಂಗಳೂರಿಗೆ ಓದಲು ಹೋದಳೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ, ಇವಳ ನನಗೆ, ತನ್ನ ಪ್ರಿಯತಮನಿಗೆ, ಹೇಳದೆ ಹೋದಳೇ ಎಂದು ತಳಮಳಿಸಿದೆ. ಆಗ ಅನೇಕ ಉದ್ವೇಗಕಾರಿ ವಿಷಯಗಳು ತಲೆಗೆ ಬಂದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು :—

ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ನಾನು ಇರುವುದು ಗೊತ್ತೇ? ನಾನು ಅವಳ ಬಳಿ ಎಷ್ಟೋ ಮಾತನಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೇ?

ಉತ್ತರ ಕತ್ತಲೆಯಾಚೆಯಿಂದ ಎದ್ದುಬಂದಿತು. “ಇಲ್ಲ.” ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಘಾತವಾಯಿತು. ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ. ಎದ್ದೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಚಪ್ಪರವಿತ್ತು.

“ಏನಿದು ಚಪ್ಪರ?” ಎಂದೆ.

“ನಿನ್ನ ಮದುವೆ”

“ಯಾರೊಂದಿಗೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.... ..

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುರೇಶ ಎದ್ದು ನಿಂತು

“ನಿನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಎದರಲ್ಲವೇ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಪೆದ್ದಣ್ಣ “ಪರ್ಟಿಕ್ವಲೀ ಕರೆಕ್ವ ಡಿಯರ್ ದೋಸ್ಟ್ ಆಫ್ ಮೈನ್” ಎಂದು ಸುರೇಶನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದ. ಅದರ ಹಾರಿತು. ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಯಿತು. ಕೋಪದಿಂದ ಮೈ ನಡುಗಿತು. ಅತ್ತ ಸುರೇಶನ ನಿರಾಶೆ ಮುಳುಗಿ ಭಯ ತುಂಬಿತು. ಈ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯನ್ನರಿತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕತೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಹೇಳಿದರು. ಮುಂದುವರಿಸಿ ಪೆದ್ದಣ್ಣ ಇಂತೆಂದನು, “ನಾನು ಕಂಗೆಟ್ಟೆ. ಅವಳನ್ನರಸಲು ತಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದೆ. ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಬೇಸತ್ತೆ. ತಿಂಗಳೊಂದು ಕಳೆಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಯಾವುದೋ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಒಂದು ಸೀರೆಯಂಚು, ಬಾಗಿಲೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾದುದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಅದು ಅವಳ ಸೀರೆ. ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಆ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವಳಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಪಾದಕ್ಕೆರಗಿ,

“ಕಾಪಾಡು” ಎಂದೆ.

“ಏನಾಯಿತು?”

“ನನ್ನ ಮದುವೆ”

“Congratulations ! ಎಂದು?”

“ಮದುವೆಯ ಸುದ್ದಿ ಹಾಗಿರಲಿ...”

“ಹಾಗೆಂದರೇನು, ಹೋಳಿಗೆಯೂಟಕ್ಕೆ ನಾನು ಬರಬೇಡವೇ?”

“ಆದರೆ....”

“ಏನು?”

“ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ....”

“ಆದರೆ ನಾನುನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು ಸ್ವಾಮಿ. ಅವನು ಕೈಗೆ ಸಿಗಲಿ. ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಮೊಮ್ಮಗನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅವನ ಗ್ರಹಚಾರ ಗಡಿಬಿಡಿ ಮಾಡದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ....”

ಸುರೇಶ್ ಬಾಗಿಲ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಎದ್ದು ನಿಂತ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ನಗುತ್ತಾ, “ಪೆದ್ದಣ್ಣ ಅವನು ಅಕವಿಪ್ರೇಮದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ನೀನು ಏನೂ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ” ಎಂದರು. ಸುರೇಶ ಕುಳಿತ. ಪೆದ್ದಣ್ಣ ಮುಂದುವರಿಸಿದ.

“ನಾನು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಅವಳ ಹೃದಯ ಕರಗಲಿಲ್ಲ. ಪಾಪ, ಅವಳು ತನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಲು ಅದು ಕರಗುವುದಾದರೂ ಎಂತು ? ಆಗ ಭಗ್ನ ಹೃದಯಿಯಾದ ನಾನು ತಂಗಳೂರಿನ Heart Repair Institute Private Ltd.ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಬಳಿ ಸಾರಿ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ, “ಭಣ್ಣೆ! ನನ್ನ ಹೃದಯದ ರಿಪೇರಿಗೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲವೇ ? ಮದ್ದಿಲ್ಲವೇ” ಎಂದೆ. ಆಗ ಆ ತಥಾಗತನು “ಭಿಕ್ಕೂ! ಇದಕ್ಕೆ ಮದ್ದು ಇರುವುದುಂಟು. ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಪ್ರೇಮವೂ ವಿಫಲವಾಗಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿ” ಎಂದಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತನು.

ನಾನು ಕಾಫಿ ಬೇಡುತ್ತಾ ಮನೆ ಮನೆ ಅಲೆದೆ. ಕೊಡುವವರು ಕೊಟ್ಟರು. ಕೊಡದವರು ಇಲ್ಲ. ಕೊಟ್ಟವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲೆ ಅಲ್ಲಾ ಕುಡಿದೆ. ಕುಡಿದ ನಂತರ “ಸ್ವಾಮಿ, ನೀವು ಏನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ವಿಫಲ ಪ್ರೇಮಿಗಳಿಲ್ಲ ತಾನೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಕೆಲವರ ಮನೆಯ ಮಗಳ ಪ್ರೇಮ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರ ಮಗನ ಪ್ರೇಮ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರ ಮೈದುನನ, ನಾದಿನಿಯ, ಅಣ್ಣನ, ಸೋದರ ಮಾವನ ಪ್ರೇಮ ಹೀಗೆ ವಿಫಲವಾಗಿದ್ದವು. ಹಲವರ ಮನೆಯ ಅಜ್ಜನಿಗೋ ಅಜ್ಜಿಗೋ ಹಾಗಾಗಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಯಜಮಾನರನೇಕರು ವಿಫಲಪ್ರೇಮಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದೇನು. ವಿಫಲಪ್ರೇಮ ಪ್ರಸಂಗವಿಲ್ಲದ ಮೂಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ನಾನು ಮಹಾ ಕಪಿಯಂತೆ ಪುನರಾಗಮಿಸಿ, ತಥಾಗತನ ಪದತಲಕ್ಕೆರಗಿ “ಭಣ್ಣೆ!” ಎಂದೆ.

“ಏನಾಯ್ತು ನಿನ್ನ ಕಂತೇ” ಎಂದವರು ಕೇಳಿದರು. ಹೇಳಿದೆ.

“ಭಿಕ್ಕೂ! ಪ್ರೇಮವಿರುವುದು ವಿಫಲವಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ಸಫಲವಾದುದು ಪ್ರೇಮವಲ್ಲ. ನನಗಾದುದು ನಿನಗಾಗಿದೆ. ನಾನೂ ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದೆ. ಅವಳು ಬಹುಕಾಲ ನನ್ನ ಮನದನ್ನೆ ಆಗಿದ್ದಳು. ಆದರೆ, ‘ಹಮಾರಾ ಮಾಲ್ ಕಿಸೀಕಾ ಪಾಲ್’ ಎಂಬುದನ್ನರಿಯೆಯಾ. ಅವಳು ಹಾರಿಹೋದಳು. ಏನುಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ನನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾದೆ. ಅವಳೇ ಸತ್ಯ. ಉಳಿದವರು ಮಿಥ್ಯ” ಎಂದರು.

ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಪೆದ್ದಣ್ಣ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಎದ್ದುನಿಂತು, “ಈ ಎರಡು ಭಾಷಣಗಳೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಹುಡುಗರಿಬ್ಬರು, ಅವರ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳುಗಳಿಬ್ಬರು. ಹುಡುಗಿ ಒಬ್ಬಳೋ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯೋ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಹೀಗೆ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. “ಸುರೇಶ A. ಅವನ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳು A₁. ಪೆದ್ದಣ್ಣ B. ಅವನ ಅ. ಮ B₁. ಸುರೇಶನೂ ಪೆದ್ದಣ್ಣನೂ

ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದು ಒಬ್ಬಳನ್ನೇ. ಅವಳು X ಎಂದಾದರೆ, A A, B B, X ಇದೇ ಪ್ರೇಮದ ಪಂಚಕೋಣ.”

“ಆ X ಯಾರು?” ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಂಶಯ ಸೂಚನೆಮಾಡಿದರು.

“ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು. ಒಳ್ಳೇ ಗ್ರಹಚಾರ! ಸುರೇಶ ಪೆದ್ದಣ್ಣ ಬಲ್ಲರು ”

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರಲು ಸು. & ಪ. ಎದ್ದುನಿಂತು ಒಕ್ಕೊರಲಿ ನಿಂದ “ ನಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಲಸಿ ತುಳಿಯಲೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆವು. ಅವಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ನಾವು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ” ಎಂದರು.

ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿತು X please X please ಎಂದವರು ಅರಚಿದರು.

ಆಗ ಮಿಸ್ ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಯವರು (ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಯಾರಿಗೆ ಬಂತು ಎಂದು ಲೋಕವೇ ಬಲ್ಲುದು) ಎದ್ದುನಿಂತು,

“ಆ ಹತಭಾಗ್ಯ ನಾನೇ” ಎಂದರು.

“ಲೋಕಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂದೇಶವೇನು?” ಎಂದು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಕೇಳಿದರು.

Miss ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಯವರು “ನನಗೂ ತಮ್ಮಂದಿರು ಉಂಟು. ಅವರಿಗೆ ಕಂಟಕಳಾಗುವ ಮಗಳೊಬ್ಬಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಇಚ್ಛೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ಆಜನ್ಮ ಅವಿವಾಹಿತಳಾಗಿರಲು ನಾನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೂ ಅಕವಿಪ್ರೇಷದ ಆಜನ್ಮ ಸದಸ್ಯಳಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಅಕವಿಪ್ರೇಷಕ್ಕೆ.... ”

“ಜಯವಾಗಲಿ” ಎಂದು ಸದಸ್ಯರು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಅಧಿವೇಶನವೊಂದು ಅರಸಪ್ಪೆಯಾಯಿತು.

—ಅ. ರಾ. ಸೆ.

ಎತ್ತಣ ಉಪ್ಪು ಎತ್ತಣ ನೆಲ್ಲಿ; ಎತ್ತಣ ಕಬ್ಬು ಎತ್ತಣ ಗೊಬ್ಬರ; ಎತ್ತಣ ಗೋವು ಎತ್ತಣ ವೀರ್ಯ; ಎತ್ತಣ ಬಾಂಬು ಎತ್ತಣ ಸಿಡಿತ; ಎತ್ತಣ ಟೇಟೋ ಎತ್ತಣ ನೆಹರು; ಎತ್ತಣ ಚುಚ್ಚು ಎತ್ತಣ ನೋವು; ಎತ್ತಣ ವೇಶ್ಯೆ ಎತ್ತಣ ನಾವಲು; ಸುತ್ತಣ ಪಿತ್ತವ ಮೆತ್ತಿದ ಕುತ್ತವ ನೋಡಿ ಹತ್ತುಬಾರಿ ನಕ್ಕಳಾ ನಮ್ಮ ಕೊಠವಂಜಿ ಕಾಯುವಪರಂಜಿದೇವಿ.

*

*

*

ಭಲ ಬೇಕು ಕವಿಗೆ ಪಂಕ್ತಿ ಪಂಕ್ತಿ ಗೀಚುವೆನೆಂಬ
 ಭಲ ಬೇಕು ಗಾಯಕಗೆ ದನಿಗೆ ದನಿ ಕೂಡಿಸುವೆನೆಂಬ
 ಭಲ ಬೇಕು ನಟನಿಗೆ ಧಡಧಡನೆ ತುಳುವೆನೆಂಬ
 ಭಲ ಬೇಕು ಚಿತ್ರಕಂಗೆ ಬಣ್ಣ ಬಯಲುವಾಡುವೆನೆಂಬ
 ಭಲ ಬೇಕು ಭಾಷಕಂಗೆ ಕಡೆತನಕ ನುಡುವೆನೆಂಬ
 ಭಲ ಬೇಕು ಪೌರಂಗೆ ಮುಡಿವರೆಗೆ ಚೌರವೆಂಬ
 ಭಲವಿಲ್ಲದವರ ಮೆಚ್ಚಳು ನಮ್ಮ ಕೊರವಂಜಿ ಕಾಯುವಪರಂಜಿದೇವಿ.

“ನಿಂದೇ ಗಾಡ ರಾಜ್ಯ—ನೀನೇ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ನಮಗೆ—ನೀನೇ ಓಟು ಕೊಡಬೇಕು—
 ನಾವು ಬದುಕಬೇಕು—ನಮ್ಮದೇನಿದೆ ಎಲ್ಲಾ ನಿಂದೆ.”

ಜಾನಕೀರಮಣ

(ಕಿರು ರಗಳೆ)

ಪಾತ್ರಗಳು :

ಜಾನಕಿ :—ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿ.

ರಾಮಯ್ಯ :—ಜಾನಕೀರಮಣ - ದೇಶಭಕ್ತ ಸಾಚಾ ಗಾಂಧಿ ಭಕ್ತ
ಈಗ ಮಾಸ್ತರ ಕೆಲಸ.

ಅಂಜನಪ್ಪ :—ಸ್ಕೂಲ್ ಜವಾನ - ಹನುಮಂತನ ಭಕ್ತಿ
ರಾಮಯ್ಯನನ್ನು ಕಂಡರೆ.

ಭರಮಯ್ಯ :—ರಾಮಯ್ಯನ ತಮ್ಮ.

[ತೆರೆ ಎದ್ದಾಗ ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಮಬ್ಬು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬೆಳಗಾದಂತೆ ಬೆಳಕು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲೇ ಮೂಲೆಯ ಒಂದು ಕಡೆ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಜಾನಕಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ. ತೊಟ್ಟಿಲೊಂದು ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟಿದೆ— ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಾಪೆ ಹಾಸಿದೆ, ಗಿಮಟು ಹಿಡಿದ ಒಂದು ತಲೆದಿಂಬು—ಕಾಲಬಳಿ ಒಂದು ಕಂಬಳಿ. ಮಕ್ಕಳೆರಡು ಎದ್ದು ಅಳುವುವು. ಒಳಬಾಗಿಲಿಂದ ಹೆಗಲಮೇಲಿನ ಟಾಲಿನಿಂದ ಕೈ ಒರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ರಾಮಯ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.]

ರಾಮಯ್ಯ—(ತೊಟ್ಟಿಲು ತೂಗುತ್ತಾ) ಮಲಗು ಮಲಗೆಲೆ ಬೊಂಬೆ ಅಳಬೇಡ
ವೆಂಬೆ—ಹನುಮ ಹೋಗಿಹ ಹಾಲ ತರುವನೆಂಬೆ--ಹಾಲುಗಲ್ಲದ ಹಸುಳೆ ಮಲಗೊ
ಎಂಬೆ—(ಎಂದು ವಕ್ರವಾಗಿ ಲಾಲಿ ಹೇಳುವನು. ಮಲಗಿದ್ದ ಜಾನಕಿ ಈ ಹಾಡಿಗೆ
ಎದ್ದು ಕೂಡುವಳು—ಮೈಮುರಿದು ಕಣ್ಣುಜ್ಜಿ...)

ಜಾನಕಿ.—ಮೈಮರೆತು ಮಲಗಿದೆನಗೇ ಗುಂಡಿಕ್ಕಿದಂತಾಯ್ತು, ನಿನ್ನಯ
ಲಾಲಿಯಾ ಸದ್ದು. ಪಸುಳೆಗಳು ಇನ್ನೆಂತು ನಿದ್ರಿಪುವು ಬರಿಯೆ ತೊಟ್ಟಿಲು ತೂಗಿದ್ದ
ರಾಗಿತ್ತು—ಹಾಡೇಕೆ? ಹಸೆ ಏಕೆ?

ರಾಮಯ್ಯ—ಕ್ಷಮಿಪುದ್ ಜಾನಕೀ—ನಿನಗೆ ನಿದ್ರಾಭಂಗ ಮಾಡುವಾಸೆಯಿಂ
ದಲ್ಲ, ಲಾಲಿಯನೆಪೇಳಿದ್ದು. ಅಂಜನಿಯು ಪೋಗಿಹನು ಪಾವು ಪಾಲು ತರಲು—
ಲವಕುಶರು ಎದ್ದು ಅಳುತಿರಲು ಹಾಡದೆಂತಿರಲಿ ಪ್ರಿಯೆ.

ಜಾನಕಿ—ಜಲ ಕಾದಿಹುದೆ ?

ರಾಮಯ್ಯ—ಮಳಮಳನೆ ಮರುಳುತಿದೆ.

ಜಾನಕಿ—ಮರುಳುತಿಹ ನೀರಲ್ಲಿ ಮೋರೆ ತೊಳೆದವರುಂಟೆ ?

ರಾಮಯ್ಯ—ಮರುಳುತಿಹ ನೀರು ಕಾಫಿ ಡಿಕಾಕ್ಷನ್ನಿಗೆ ಕಣೇ—ನಿನ್ನೀ ಸುಂದರಮುಖ ಕಮಲಕ್ಕೆ ಬಿಸಿ ನೀರು ಹದವಾಗಿ ಕಾದಿಹುದು ನೀರುಮನೆಯಲ್ಲಿ— ಇಕ್ಕೊ ಟೌಲು ಇಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೇ ಇಹುದು.

ಜಾನಕಿ—ಹಾಲು ಬರುವನಕ ಕಾಫಿ ಇಲ್ಲವೆಂದೊಡೆ ನಾನೇಕೆ ಏಳಲಿ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ? ಹುಡುಗರನ ಹದಕೆ ತನ್ನಿ ಹಾಡು ಹೇಳದೆಯೆ.

[ಮತ್ತೆ ಮುಸುಗು ಹಾಕುವಳು. ತೊಟ್ಟಿಲಿಂದ ಎರಡು ನರಪೇತಲ ಲವಕುಶ ರನ್ನು ಎರಡು ಬಗಲಲ್ಲೂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಾಗ ಅಂಜನಿ ಹಾಲಿನ ಪಾತ್ರೆಯೊಡನೆ ಬರುವನು.]

ಅಂಜನಪ್ಪೆ—ಆಲು ತಂದಿಹೆ ಸ್ವಾಮಿ—ಆಲು ತಂದಿಹೆನು.

ರಾಮಯ್ಯ—ತಂದೆಯಾ ಅಂಜನೇಯ—ಸಂಜೀವಿನೀ ಪರ್ವತವ ಅಂದು ಆ ಹನುಮ ತಂದಾಗ ದಾಶರಥಿಗಾದ ಆನಂದ ನನಗೀಗ ಆಗಿಹುದು ಕಂಡ್ಯಾ ?

ಅಂಜನಪ್ಪೆ—ಆ ಅಂಜನೇಯನ ಭಕ್ತಿ ಆ ರಾಮರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ—ಈ ಅಂಜನಿಗೆ ಈ ರಾಮಯ್ಯರ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿ.ಮಾಸ್ತರೇ ಆ ಹಾಲು ಮಾರುವ ಮಾರಪ್ಪ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಬಾಕಿ ನೆನಪು ಮಾಡೆಂದ.

ರಾಮಯ್ಯ—ಹೇಳಬೇಕಿತ್ತವಗೆ ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆ ಸರ್ಕಾರದಾ ಸಾಹಾನು ಭೂತಿಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲಿಹುದೆಂದು—ಅದು ಇತ್ಯರ್ಥವಾದೊಡನೆ ಕೊಡುವೆನವನಾ ಬಾಕಿ—ಬದುಕಿದ್ದೊಡೆ ಅಲ್ಲಿಯನಕ.

ಅಂಜನಪ್ಪೆ—ಆ ಮಾತು ಕೇಳುವರೆ ಅವರೂ.....ಆದೊಡಂ ಸಲಹೆ ಯೊಂದನು ಮಾಣ್ಣೆ ಬಾಕಿ ತೀರುವ ಬಗೆಗೆ.

ರಾಮಯ್ಯ—ಏನು ಆ ಸಲಹೆ ಅಂಜನಿ ?

ಅಂಜನಪ್ಪೆ—ಮಾರಯ್ಯನಾ ಮಗ ಮೂರನೆಯ ಕ್ಲಾಸಿನಲಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ಮುಗ್ಗರಿಸಿ ಮಣ್ಣುಮುಕ್ಕಿದ ಮಂಗನಂತೆ ಕುಳಿತಿಹನು “ಹೇ ಮಾರಾ ಮಾಸ್ತರ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸು ಮಗನನ್ನ - ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೂಕುವರು ಮರುಕದಲಿ—ಮುರಿಹಾಕು ಪಾಠದ ಫೀಸು ಹಾಲಿನಾ ಬಾಕಿಗೆ” ಎಂದು ಮೂಗುಧಾರವನೆಳೆದೆ.

ರಾಮಯ್ಯ—ಏನೆಂದ ಮಾರಯ್ಯ ?

ಅಂಜನಪ್ಪೆ—ನಾಳೆಯಿಂದಲೆ ಕಳುಹುವನಂತೆ ಮನೆ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಮಗನನ್ನು.

ರಾಮಯ್ಯ—ಬದುಕಿಸಿದೆ ಈ ಜವಳಿ ಅವಳಿ ಲವಕುಶಕರ, ಶುಭಮಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಅಂಜನೇಯ.

ಅಂಜನಪ್ಪೆ—ನಿಮ್ಮ ಸಂಸಾರ ಸುಖಕ್ಕೆ ಈ ಅಂಜನಿಯು ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿದ ಬಂಟಿ ಒಡೆಯಾ.

[ಗೋಡೆಯ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿನ ಹಾಲು ಬುಡ್ಡಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವನು. ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಬುಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ಒಳಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವನು ರಾಮಯ್ಯ ಅಂಜನಿ ಹಾಲಿನ ಪಾತ್ರೆ ಒಳಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು—ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪೊರಕೆಯಿಂದ ಗುಡಿಸತೊಡಗುವನು—ಜಾನಕಿ ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು ಕೂರುವಳು.]

ಜಾನಕಿ—ಅಂಜನೀ ಳೆ.. ಅಂಜನೀ ಳೆ

ಅಂಜನಪ್ಪೆ—ಕೈಮುಗಿದೆ ತಾಯಿ—ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಬೇಕು—ಏನು ಕೆಲಸವೋ ಏನೋ !

ಜಾನಕಿ ಹಾಲು ತರಲು ಈಸೊಂದು ಹೊತ್ತೆ—ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯದಲೆ ಬಿದ್ದಿರಬೇಕೆ ಎದ್ದು ಮುಂಜಾನೆ ? ಬುಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲವೆ ನಿನಗೆ ಬೇಗ ತರಬೇಕೆಂಬ.

ಅಂಜನಪ್ಪೆ—ಅಂದು ಸೀತಾಮಾತೆ ಶ್ರೀರಾಮರಿಂದ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ ತರಲು ತಡವಾಯ್ತೆಂದು ಹೀಗೆ ಬೈದಿರಬೇಕು ಆ ಹನುಮಂತನನು—ಇರಲಿ—ಈ ಅಂಜನಿಗೆ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಹೇಳಿದರೆ ಮುಂದಾಲೋಚಿಸಿ ಎರಡುಮಾಡಿ ಬರುವ.

ಜಾನಕಿ - ಹಾಲು ತರುವುದೊಂದಾದರೆ ನೀ ಮಾಡಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಕೆಲಸ ವಾವುದು ?

ಅಂಜನಪ್ಪೆ—ಎರಡು ಮೊರ ಹುಣಿಸೇಕಾಯಿ ತಂದಿಹೆನು ತೊಕ್ಕಿಗಿರಲೆಂದು—

ಜಾನಕಿ—ಹೌದೆ ! ನೀರೂರಿತು ಬಾಯಲ್ಲಿ—ನೀನೊಳ್ಳೆಯವನಯ್ಯ ಅಂಜನಿ.

[ಪ್ರವೇಶ ರಾಮಯ್ಯ]

ರಾಮಯ್ಯ— ಕಾಫಿ ಕಾಸಿ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿ ಮಣೆಹಾಕಿ ಇಟ್ಟಿರುವೆ ಮುಖವ ತೊಳೆಯಬಹುದಲ್ಲಾ....

ಜಾನಕಿ—(ಆಕಳಿಸಿ ಮೈಮುರಿದು) ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಿದಿರಾ ? ನೀರು ಮನೆಯಲಿ ಬಿಸಿನೀರು ತೋಡಿಹಿರಾ ?

ರಾಮಯ್ಯ—ರೆಡಿಯಾಗಿಹುದು ರಮಣೀ.

[ಜಾನಕಿ ಎದ್ದು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು.]

ಅಂಜನಿ—ಒಂದೇ ಮಾತು ಒಡೆಯರಾ—

ರಾಮಯ್ಯ—ಅದೇನು ಅರುಹು ಅಂಜನೀ....

ಅಂಜನಿ—ಧರ್ಮರಾಯನಂತಿರುವಿರಿ ಸ್ವಾಮಿ .. ಆದೊಡಂ—ಈ ಪಾಟೆ ಸತಿ ಸೇವೆ ನಾ ಸಹಿಸೆ, ಆಳು ನಾ ಹೇಳಬಾರದು ನಿಜ, ಇದಕೊಂದು ಇತಿಮಿತಿ ಬೇಡವೆ ಒಡೆಯಾ ?

ರಾಮಯ್ಯ—(ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು) ಹಾಂ....ಅಂಜನೀ ವನವಾಸದಿಂದ ಹಿಂದಿ ರುಗಿದೊಡನೆ ಅದುವೆ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಮನೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡಳು ಜಾನಕಿ....

ಅಂಜನಿ—ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಈ ಊರ ಮಾಸ್ತರಗಿರಿಯೇ ವನವಾಸವೆಂದು ಅಂದಂತಿತ್ತು ತಾವು—ಇದಕೆ ಮುಂಚೆ ವನವಾಸ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಿರಾ ?

ರಾಮಯ್ಯ—ಸತ್ಯಸಂಧತೆ—ಧರ್ಮಪಾಲನೆ—ಇವನ್ನು ನಂಬಿದ ಗಾಂಧಿ ಭಕ್ತ ನಾನು, ಅರಮನೆಯ ಸುಖ ಬಯಸಿದೊಡೆ ಆದೀತೆ ?

ಅಂಜನಿ—ಮಂತ್ರಿ—ವಿಧಾನ ಸಭೆ—ಜೈ ಜೈ ಅಂದು ಅರಮನೇ ಸೇರ ಬಹುದಿತ್ತುಲ್ಲ....

ರಾಮಯ್ಯ—ಜೈ ಜೈ ಅಂದು ಜೈಲು ಸೇರಿದ್ದೆ ಅಂಜನೀ....ಹಿಂದೆ ತ್ರೇತಾ ಯುಗದಿ ಸೀತಾಮಾತೆಯನು ರಾವಣನೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿದ್ದ....ಕಲಿಯುಗದಿ ಎಲ್ಲ ತಳಕೆಳಗು—ಸೀತೆಯನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ರಾಮಯ್ಯನನೇ ಅಪಹರಿಸಿದರು ಪೋಲೀಸ ರೆಂಬ ರಾವಣರು—ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಕೂಡಿದ್ದರು ಜೈಲಿನಲಿ ಸರ್ ಸಾವಿರದೊಂಭೈನೂರು ನಲವತ್ತೆರಡಲಿ. ಹಾಂ.....ಅಂಜನೀ ಅದೆಲ್ಲ ಮುಳ್ಳಿನಾವಿಗೆಯ ದಾಟ್ಟಿ - ಬಂದೆ.... ಇದೇ ಎನ್ನ ಸುಖದ ದಿನಗಳು.

ಅಂಜನಿ—ರಾಮರಾಜ್ಯವೇ ಕಟ್ಟುವರು ನೀವು - ಅದುವೆ ಕನಸೆಲ್ಲ ಕದಡಿ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯವಾಯಿತು-ಎಲ್ಲೆಲು ಕರಡಿ-ಕೋತಿ-ವನ್ಯವೃಗಗಳೇ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟವು ಊರಲ್ಲಿ....ನೀವಿಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣ ರಾಜ್ಯದ ನಡುವೆ ತೊಟ್ಟೆಲು ತೂಗಿ ಜೋಗುಳುವ ಹಾಡುವಿರಿ-ಹಾಯ್ ವಿಧಿಯೆ-ನಿಯತ್ತಿನ ನಿಯಮ ಜೀವನದ ಫಲ ಶಾಲಾಮಾಸ್ತರ ಗಿರಿ ...ಹಸನಿಲ್ಲ ಈ ಬಾಳ್ವೆ-ರಾಜಕಾರಣಕೆಳಿದು ಕೇ ಕೇ ಹೊಡೆದೊಡೆ ನೀವೂ ಬದುಕೀರಿ ಬಿಡಿ ಬಿಡೀ ಈ ಹಾಳು ಮಾಸ್ತರ ಗಿರಿಯ. ಅಬ್ಬಬ್ಬ - ಹಾಳು ವಾಯು ಶಾಲೆ ನನ್ನ ಕೀಲು ಕೀಲುಗಳಲಿ....ಹಾ....

ರಾಮಯ್ಯ—ಉದ್ವೇಗ ದೂರ ಬಿಡು- ಉಗುಳಿದೊಡೆ ಎಂಜಲೇ ಹಾಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವೀ ದಿನಗಳಲಿ ದುಡುಕಿ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕುವರೆ ರಾಜಕಾರಣಕೆ ? ನಿಜ ನಿನ್ನ ಮನದುದ್ವೇಗ ಅರಿತಿಹೆನು ಅಂಜನೀ—ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದೆ ಅಂದು ಸತ್ಯವನೇ ನುಡಿ ತಿಹೆನು ಇಂದಿಗೂ-ಇದೊ ನೋಡು ಮಾದ ಘಾಯದ ಗುರುತು ಲಾಠಿ ಬಾರಿಸಿದಾಗ

ಆಗಿತ್ತು-ಬಡಿದಾಡುವರು ನಾಯಕತನಕೆ, ಪುಡಾರಿಗಳೆಂದು ಊರೂರೇ ಆಡುವುದು-
ಅಂದಿನಾ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಇಂದು ದೊರಕಿಹುದು ಮಾಸ್ತರಗಿರಿ-ಕಟ್ಟಿಹೆನು ನಾನೂ ವಾನರ
ಸೇನೆಯಂತಹ ಬಾಲಚಮೂದಳವನ್ನು - ಶ್ರಮದಾನಮಾಡಿಸುವೆ ಅವರಿಂದ ಬುದ್ಧಿ
ದಾನವ ಮಾಡುವೆನು ನಾನು - ಎಂದಾರೊಮ್ಮೆ ಬಂದೀತು ನನಗೂ ಭೂದಾನವೆಂಬ
ಅಂಥ ಆಶೆಯ ಕುಡಿಗೆ ಬಾಯ್ ತೆರೆದು ನಿಂದಿಹೆನು....ಅಂಜನೀ ಇದುವೆ ಜೀವನ
ಸಾಕು - ಸಾಕು....ಸಾಕು....

[ಸಾಕು ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಲೋಟ ಹಿಡಿದು ಜಾನಕಿ ಪ್ರವೇಶ]

ಜಾನಕಿ — ಸಾಕು - ಸಾಕು - ಸಾಕು ಸಾಕಾಯ್ತು ಈ ಕರಿಯ ತಿಳಿಹಾಲ
ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು ವನವಾಸವೇ ಚೆನ್ನಿತ್ತು - ಈ ರಾಮರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತ.

ರಾಮಯ್ಯ—ರಮಣೀ ಲವಕುಶರು ಮಲಗಿಹರೆ ?

ಜಾನಕಿ—ಹಾಲು ಬುಡ್ಡಿಯ ಬಾಯಿಗಿಕ್ಕಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿಹವು ಆಗಿಂದ - ನಿಮ್ಮ
ಮಕ್ಕಳಲ್ಲವೇ ಅವು - ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೇನು ಕಮ್ಮಿ.

ರಾಮಯ್ಯ—ಹಹ್ಲ....ಅದು ಸರಿಯೆ - ಮರೆಯದಿರು ಅವು ನಿನ್ನ ಕುನ್ನಿ
ಗಳೂ ಹೌದು ಹಠದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು....ಆಂ....ಅಂಜನೀ ನೀನಿನ್ನು ಬೇಗ ಭಾವಿಗೆ
ಹೋಗಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನೊಗೆದು ತಾ ಬರುತ ಹಾಗೆಯೆ ಗೌಡರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ ಬಾಳೆ ಎಲೆ
ಕಟ್ಟಿಗೆ - ಮರೆಯದೆಲೆ ತಂದುಬಿಡು....ನಡೆಬೇಗ ನಡೆಬೇಗ ನಡೆಬೇಗ ಅಂಜನೇಯ.

[ಕೈಮುಗಿದು - ತಲೆ ಆಡಿಸಿ ಅಂಜನಿ ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ]

ಜಾನಕಿ—ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಾ ರೀತಿಯನು - ಅಂಜನಿಗೆ ಹೇಳಿ
ಬಿಡಿ ತಲೆಹರಟೆ ಹೆಚ್ಚಾಯ್ತೆಂದು - ಪ್ರವೀಳೆ ರಾಜ್ಯ - ರಾಜಕಾರಣ - ಗೊಂಡಾ
ರಣ್ಯ - ಕರಡಿ - ಕೋತಿ - ಎಂದೆಲ್ಲ ಹರಟೆದ್ದು ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು....

ರಾಮಯ್ಯ—ನಿನಗಲ್ಲ ಅವನಂದದ್ದು - ಆ ಅಂಜನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕಂಡರೆ
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀರಾಮರಾ ರಾಣಿ ಸೀತೆಯನೆ ಕಂಡಷ್ಟು ಭಕ್ತಿ ನಿನ್ನನವ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದ
ಕರಡಿ - ಕೋತಿ - ಎಂದೆನ್ನವನೆ? ಅದುವೆ ನಿನ್ನಯ ರಮಣ ಎದುರಿಗೇ ಕೂತಿರಲು
ಆ ಧೈರ್ಯವೇ ಆ ವಾಯುಪುತ್ರನಿಗೆ?

ಜಾನಕಿ — ವಾಯುಪುತ್ರ?....

ರಾಮಯ್ಯ — ಅಹುದು - ವಾಯುನೋವಂತವಗೆ ಕೀಲು ಕೀಲುಗಳಲಿ -
ಅಂಜನಾದೇವಿಯ ಪುತ್ರ ಅಂಜನೀ - ಅದಕೆಯೇ ವಾಯುಶೂಲೆ ಆವರಿಸಿರಬೇಕು....

ಜಾನಕಿ—ನಿಮ್ಮ ವಾದದ ರೀತಿ ಅತಿ ನವೀನ ಕಾವ್ಯದಂತಿಹುದು - ಪ್ರಿಯಾ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಾಫಿ ತಂದು ಹುಯ್ಯುವಿರಾ....ಹಾಗೆಯೇ ಕಂದಮ್ಮಗಳ ತಂದುಬಿಡಿ ಅಳುತಿಹವು.

ರಾಮಯ್ಯ—ಅಪ್ಪಣೆ ಅರ್ಥಾಂಗೀ—

[ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ ಒಳಕ್ಕೆ. ಹೊರಗಿನಿಂದ “ಅಣ್ಣಾ” “ಅಣ್ಣಾ” ಎಂಬ ಕೂಗು.
ಪ್ರವೇಶ ಭರಮಯ್ಯ.]

ಭರಮಯ್ಯ—ಅತ್ತಿಗೆ ನನ್ನೊನ್ನ ಮಹ....ಅಣ್ಣನೆಲ್ಲಿ ಕಾಣೆನೆ ?

ಜಾನಕಿ—ಒಳಗಿಹರು - ಬನ್ನಿ ಕೂಡಿ - ಈಗಲೇ ಕರೆತರುವೆ.

[ಹಾಗೇ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಲೋಟ ಹಿಡಿದು ಎದುರುಗೊಂಡ ಗಂಡನ ಕೈಯಿಂದ ಲೋಟ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಾನಕಿ ಹಿಂದಿರುಗುವಳು.]

ಜಾನಕಿ—ಇಗೊ ನೋಡಿ ನಿಮ್ಮನುಜ ಬಂದಿಹರು ಕಾಫಿ ಕೊಳ್ಳಿ ಭರತರೆ ...

ಭರಮಯ್ಯ—ಕಾಫಿಗೀಫಿಗಳೆನೆಗೆಬೇಕಿಲ್ಲ ಅತ್ತಿಗೆ ಮಾತೊಂದನಾಡಬೇಕಿತ್ತು ಅಣ್ಣನೊಡನೆ ...”

ರಾಮಯ್ಯ—ಕುಶಲವೇ ಭರಮಣ್ಣ....ಇನು ಅದು ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತು - ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಕುಶಲವೆ ?

ಭರಮಯ್ಯ—ಅದನೆಲ್ಲ ಹರಟಲೆನಗೆ ವೇಳೆ ಬಹಳಿಲ್ಲ - ಬಂದಿಹೆನು ನೇರ ವಾಗಿಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಕೇಳಲಿಕೆ.

ರಾಮಯ್ಯ—ಕೇಳಬಾರದೆ ತಮ್ಮಾ....

ಭರಮಯ್ಯ—ಸೊಗಡೂರ ಸಣ್ಣಯ್ಯ ಹೇಳಿದಾ ಮಾತು ನಿಜವೇ....

ರಾಮಯ್ಯ—ಅವ ಹೇಳಿದಾ ಮಾತು ಕೇಳಿಹೆನೆ ನಾನು ?

ಭರಮಯ್ಯ—ಕ್ಷುಲ್ಲವಿಷಯ - ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿಹಿರಿ....ಸಣ್ಣಯ್ಯ ನೋಡಿ ಹನು ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳನಲಂಕರಿಸಿದ ಜೋಡು - ಮೊನ್ನೆ ಹರಿಕಥೆಯಲಿ ಕದ್ದಿದ್ದಂತೆ - ಅಂದೆಯೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ಹೊಸ ಚಪ್ಪಲಿಗಳ ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದು.

ರಾಮಯ್ಯ—ಇದೆಂತಹಾ ಅಪವಾದ-ಜೌತಿಯಾ ಚಂದ್ರನ ನೋಡಿರಬೇಕು.

ಜಾನಕಿ—ಹಿಂದೆ ತ್ರೇತಾಯುಗದಿ ಶ್ರೀರಾಮನಾ ಪಾದುಕೆಯ ಭರತ ತಾಂ ಬೇಡಿಕೊಂಡೊಯ್ದು ಅದನೇ ರಾಜನೆಂದು ಕೈಮುಗಿದದ್ದುಂಟು - ಈ ಭರತ ಪಾದುಕೆಯನೇ ಕದ್ದ ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸಿಹ ...

ಭರಮಯ್ಯ—ಹೊಸ ಜೋಡು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಆಗಿತ್ತು - ಈ ಕುಹಕ - ಈ ಕಳ್ಳತನಯಾಕೆ ಬೇಕಿತ್ತು....ಕೊಡಿ - ಎನ್ನ ಜೋಡು ಹೊತ್ತಾಯ್ತು.

ರಾಮಯ್ಯ—ಶಿವಶಿವಾ....ನನಗೆ ಬರಬೇಕಿದ್ದ ಶಾನುಭೋಗತನವ ತಂದೆ ಯಾಜ್ಞಯಂತೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಾ ಹುಟ್ಟಿಕೆ ಸೋತು ಕಾಡಿಗೋ ಎಂಬಂತೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು—ಹಾಯಾಗಿ ಸತಿಸೇವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿರಲು ಕೊರಳಕೊಯ್ವ ಈ ಮಾತು ಸಹಿಸಬೇಕೆ? ...ಜಾನಕೀ ತೋರಿಸವಗೆ ಎನ್ನ ಹರಕು ಎಕ್ಕಡದ ರಾಶಿ - ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಅವನ ಜೋಡು ಜೊತೆಯ.

ಜಾನಕಿ—ಹೀಗೆ ದಾಸಾನುದಾಸರಂತೆ ಬಾಗಿ ನಮಿಸೇ ಬೆನ್ನು ಗೂನು ಬಿದ್ದು ದಾಯ್ತು - ನಮ್ಮಪ್ಪ ಮದುವೆಯಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಹೊಸ ಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಭರತರೇ ಸವೆಸಿದ್ದು ನೆನಪಿಹುದು - ಸಾಕು ಸಾಕು ನಡಿಯಿರೈ ಭರಮಣ್ಣ ಈ ಸೋಗು - ಚಪ್ಪಲಿಯು ಕಳೆನೊಡೆ ಪ್ರೋಲೀಸಿನವಗೆ ತಿಳಿಸಿ - ನಡಿಯಿರಿ - ಸಾಕು

[ಕುಡಿಯದ ಕಾಫಿ ಇವಳೇ ಕುಡಿದು]

- ನೀವು ರಾಮರಾಜ್ಯದ ರಾಮಯ್ಯರಾದೊಡೆ ಈ ಸೀತೆ ರಾವಣರ ಪಾಲಾದಾಳು - ಬಿಡಿರಿ ಈ ಮಾಸ್ತರ ಗಿರಿ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ - ಗಾಂಧಿ ಹರಕೆಯಿಹುದು - ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿಹಿರಿ - ಜೈಲು ಕಂಡಿಹಿರಿ - ಹೀಗಿದ್ದೂ ಮಂತ್ರಿ ಆಗದೊಡೆ ಫಲ ವೇನು - ಬಿಡಿರಿ ಈ ಬಡಮಾಸ್ತರಗಿರಿ - ನಡಿಯೋ ಹೇ ಭರಮಣ್ಣ....

[ಭರಮಯ್ಯ ಹೆದರಿ ಓಡುವನು]

ರಾಮಯ್ಯ—ಅಂಜನಿಯೂ ಹಾಗೆಫೀ ಅಂತಂದ - ಜಾನಕಿಯೂ ಅದನೇ ಹೇಳುವಳು - ರಾಜಕಾರ್ಯವು ಕಡೆಯ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕೆ? ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುವೆನು.

[ಮಕ್ಕಳು ಅಳುವರು—ಜಾನಕಿ ನಗುವಳು.]

— ತೆರೆ —

—ದಾಶರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್.

ಭಾಯಿ ಭಾಯಿ ಎಂದು ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬಡಿವರು; ಚೀನಾ ಹಿಂದೀ ಭಾಯಿಭಾಯಿ, ರೂಸಿ ಹಿಂದೀ ಭಾಯಿಭಾಯಿ, ಟೇಟೋ ನೆಹರೂ ಭಾಯಿಭಾಯಿ, ಎಂದರಚುವರು, ಬಿಹಾರ ಬಂಗಾಳ ಪರಚುವರು, ಗುಜರಾಸ್ತ್ರಿ ಮಹರಾಸ್ತ್ರಿ ನಾಯಿ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚುವರು, ಲೋಕದ ಡೊಂಕ ನೀವೇಕೆ ತಿದ್ದುವಿರಿ, ನಿಮ್ಮಬಾಲದ ಸೊಟ್ಟು ನೀವೇಕೆ ಕಾಣದಾದಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ನೀವೇ ಹೊಡಿಯಿರಿ, ಎಂದಳಾ ಕೊರವಂಜಿ ಕಾಯುವಪರಂಜಿದೇವಿ.

ಕೊರವಾವಲೋಕನ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಪರಾಹ್ನ ೪ ಗಂಟೆಗೆ, ಹಲ್ಲಿನತನಕ ತಿಂದಿದ್ದಾನೆ ಅಂತ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಅನಂತರ ಒಂದು ತಟ್ಟೆ ಕಾಬೂಲ್ ದ್ರಾಕ್ಷೆ, ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಎದುರುಗಿಟ್ಟರು ಅಂದುಕೊಳ್ಳಿ. ಹೇಗೋ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನೂ ಆಶೆಯಿಂದ ಮುಗಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಿ. ಆಗ ಆತನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಏನು ಕಳೆ ಇರುತ್ತದೆ, ಆ ಕಳೆಯೇ ಇತ್ತು ಕೊರವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ, ಶುಕ್ರವಾರ ಸಂಜೆ ಕ್ಲಬ್ಬಿನ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ; ಗಾಳಿಯಾಡದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ !!

“ಯಾಕಯ್ಯಾ! ಕೊರವಯ್ಯಾ! ಈ ರೀತಿ ಬೇನೆ—ಸುಖದ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಮುಖ ವಾಡ. ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಫಿ ಗುಟುಕು ಕುಡಿಯೋವಾಗ, ಕಡೆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ನೋಣವನ್ನೂ ನುಂಗಿದವನಂತೆ ಇದೀಯೇ, ಕಾರಣ ಏನು” ಎಂದು ಕ್ರಶ್ಟೆವ್ ಅವರು ಮಸಲಾ ಇಂದು ಸ್ವಾಲಿನ್ | ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅವರನ್ನು ಕೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದೆ, ಬಲು ಹತವಾಗೇನೇ! ಅನ್ನಿ !!

ಕೊರವ ಒಳ ಜೇಬಿಂದ ಒಂದು ಚರ್ಮದ ಚೀಲ ತೆಗೆದ. ಅದರಿಂದ ಒಂದು “ಸುರೂಟ್” ತೆಗೆದ. ಅದರ ಉತ್ತರದ ತುದಿಯನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟು ದಕ್ಷಿಣಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟ. ಒಂದು ಬಾರಿ ಹೊಗೆಯೆಳೆದು ನಂತರ ಸುರೂಟನ್ನು ಬೆರಳಿಗೇರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ.

“ಅಣುಬಾಂಬು ಆಸ್ಫೋಟನವಾದರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಮೋಡ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಎಲ್ಲಿಂದೆಲ್ಲಿಗೆ ಈ ಮಾತು? ಆದರೂ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಅಂದೆ. ನಾಯಿ ಕೊಡೆಯ ತರಹ ಎಂದೆ ನೋಡಿದ್ದೀಯಾ ಅದನ್ನ ಎಂದ. ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಲೆ ಯಾಡಿಸಿದೆ. ಈಗ ನೋಡು ಎಂದು, ಸುರೂಟ್ ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟ. ಮುಖವನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ. ಎದೆ ಚಾಚಿ, ಬಾಣಂತಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ದಂ ಎಳೆದ. ನಂತರ ಬೇನೆ ಇಂಗಿತದ ಮೊಗದಲ್ಲಿ ನಗು ಅಳು ಮಿಶ್ರತೆರನಾದ ಬಾಯಿತುಟಮಾಡಿ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆಬಿಟ್ಟ.

ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ! ಅಂತೀರಿ!! ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಹೊಗೆ ನಾಯಿಕೊಡೆಯಂತೆಯೇ ಆಕಾರ ಹೊಂದಿತು.

ನನ್ನ ಹಣೆಯು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಜಿಂಕ್ ಷೀಟಿನಂತೆ ನೆರಿಗಟ್ಟಿತು.

ಆಗಂದ ಕೊರವ. ಇದನ್ನು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಸಿದ್ಧಿಸಿದೆ. ಹೇಗೂ ಅಮ್ಮಾವರು ತೌರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಾಯ್ತು. ಬರುವುದು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ತಿಂಗಳು! ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ಅಭ್ಯಾಸ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಲು ಮನೆಯಾವರಣ ಅಣಿಯಾಗಿತ್ತು—ಎಂದು.

ಎಲಾ! ಮಗನೇ! ಏನೇನು ಕಲಿತಾನೆ ಇವ ಎಂಪಂದುಕೊಂಡೆ.

*

*

*

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಗುರಿಯುಳ್ಳ ಉಪಯೋಗಕಾರಕ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು ಅಗಲೇಬೇಕು. ಅದನ್ನೇ ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತೇವೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಒಂದು ಟೋಪಿಯು, ಶನಿವಾರ ಸಂಜೆ ಕ್ಲಬ್ಬಿನ ಮೇಜನ್ನು ಕುಕ್ಕಿಯೇಬಿಡುತ್ತಾ. ಆಗ ಮೇಜಿನ ಅದುರುವಾಯು, ಅದರ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಅಂಗಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕೊರವನನ್ನು ಕುಲುಕಿತು. ಆಗಿದ್ದ ಚೇಣೀ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿಯಂತೆ ಕೊರವ ಅರಳಿಸಿದ.

“ಆ” ಎಂದ. ‘ಆ’ ‘ಹಾ’ ಎಂದ. ಬಟ್ಟೆತಲೆ ಮಿನುಗಿತು.

ಓ! ಹೋ! ಸೊಬಗು ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾದೆವು. ಕೊರವ ಶುರುಮಾಡಿದ. “ನೀವೇನೀ ಸಾಧಿಸೋದು! ಹಿಂದಿನವರು ವೇದದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನೇ, ನೀವು ಈಗ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ! ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮದೇನೀ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ!! ಆಗ ಯುವತಿಯರು ಬಿ. ಇ. ಡಿ. ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಡಂ ಆಗಿ ಸಹ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಮಾರ್ಪಾಡಿನಿಂದ ಬಿ. ಇ. ಡಿ. ಮಾಡಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಡಂ ಆಗಿ ಸುಂಟರಗಾಳಿಯಂತೆ ಒಂಟಿ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ! ಎಂದು. ಟೋಪಿಯ ನೆರಿ ಹದಗೆಟ್ಟಿತು. ಮುದುಡಿತು.

*

*

*

“ಒಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಣವೆ ಕೆಳಗೆ ಇದ್ದನಂತೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವಂತ! ಬೆಳೆದು ಬಂದ ವಿದ್ಯಾವಿನಯ ಸಂಪನ್ನ ಮಗನಿದ್ದನಂತೆ. ಅವನಿಗೆ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬಾತ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಲು ಬಂದು ವರೋಪಚಾರಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಡಾಲರ್ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದನಂತೆ. ಮದುವೆಯಾಯ್ತು. ಡಾಲರ್ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಗಂಡಿನ ತಂದೆ ಏನುಮಾಡಿದನಂತೆ ಗೊತ್ತಿ? ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿನ ಒಡವೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾರಿ, ವರೋಪಚಾರಕ್ಕೆಂದು ಬಾಕಿ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ, ಬಿಚ್ಚೋಲೆ ಗೌರಿಯನ್ನು ಅವಳ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದರಂತೆ.”

ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಕೊರವ ಸೋಮವಾರ ಸಂಜೆ ಹುರಿದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಡಲೇ ಕಾಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ!

ಇವನಿಗೇನು ಬಂತು? ಈ ಸಂಜೆ ಅಡಗೂಲಜ್ಜಿ ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಏನಾದರೂ ಇವರ ಅತ್ತೆ ಇವತ್ತು ಇವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರಬಹುದೇ? ಎಂದು

ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ಭರಮ ಕೇಳೇಬಿಟ್ಟ! ಯಾಕೆ? ಕೊರವ! ಏನು ಬೇನೆ? ಮೈ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದು. ಆಗ ಕೊರವ ಅಂದ “ಅಶ್ವನ್ ಅಣೆಕಟ್ಟಿಗೆ ವರೋಪಚಾರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟ ಅಮೆರಿಕನ್ನರು ಆಂಗ್ಲೇಯರು ಈಗ ಮಾತಿಗೆ ಹಿಂತೆಗೆದರೆ, ಇಜಿಪ್ಷನ್ನರು ತಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿರುವ ಸೂಯಜ್ ಒಡವೆಯನ್ನು ಸ್ವಂತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ತಪ್ಪೇ! ಎಂದ.

— ಎಲ! ಎಲಾ!! ಹೌದಲ್ಲಾ!! ಅನ್ನಿಸಿತು—

*

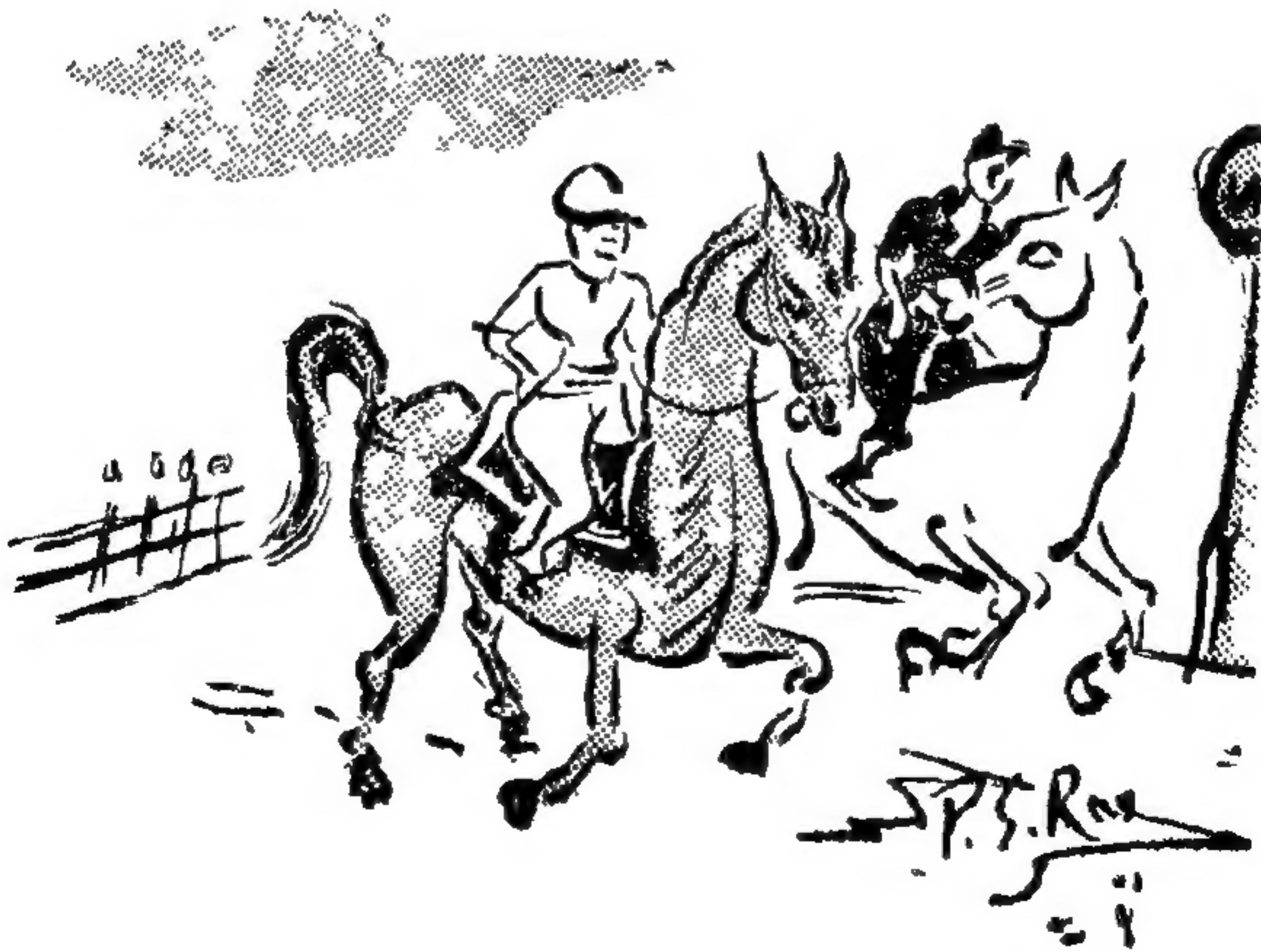
*

*

ಷಷ್ಠಾಬ್ದಿಪೂರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಕವಿವರ್ಯರು “ಸೂರ್ಯಪಾನ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರಂತೆ. ಅದರಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಹರಿಸುತ್ತಾ ಅರವಾಮುದು ಬುಧುವಾರ ಸಂಜೆ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳೇ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ!

ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕೊರವ ಒಮ್ಮೆ ಕೆನೆದ. ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ, ಗಾಳ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಾಗ ಅದನ್ನು ಹೊರದೂಡಲು ದೊಡ್ಡ ಮೀನು ಕ್ಯಾಕರಿಸುತ್ತಿ ನೋಡಿ ಆ ರೀತಿ ಕೆನೆದ. ಕ್ಲಬ್ಬೇ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಯ್ತು! ಹೊರಗಡೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಕೂಡ ಮಿನುಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದುವು. ಚಂದ್ರನೂ ಕೂಡ ಧಂಡಿಯಾದ.

ಆಗಂದ ಗಂಭೀರವಾಗಿ, ಕೊರವ, “ಎಲಾ! ಅರವಾಮುದು! ಅರಳುಮರುಳಿ ನಾತ ಸೂರ್ಯಪಾನಮಾಡಿ ಹಾಡಿದರೆ, ಚೆಂದವಿರಬಹುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅದರೆ, ಈ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ, ಚಂದ್ರಪಾನಮಾಡುವವರಿಗೆ, ಅರವತ್ತಾದರೂ ಅರು ವರ್ಷದವರ ಹಾಗೆ ಆಡುವವರಿಗೆ, ಇದೇನು ಸೊಗಸೀತೋ? ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಬಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಠಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ? ರಾಜಕಾಣಭಾಷಣನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ? ನಿನಗೇನು ಒಂತೋ? ಸನ್ನಿವೇಶ, ಪಾತ್ರ, ಸಂಗ, ಇದರ ಗಮನವೇ ಇಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ?” ಎಂದ.

“ಈ ಸಾರಿ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ನೋಡ್ತೆನೋ ಇಲ್ಲೊಂತ ಇದ್ದೆ ಕಣೆ, ದೇವಕನ್ಯಾ”

ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ
ಮರಕೆಲಸಕ್ಕೆ - ಬಳಭಾಗಕ್ಕೆ
ಯಾ ಹೊರಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಳಿ
ಯುವದಕ್ಕೆ

ಪಾಲಿನಾರ್
ವುಡ್‌ಕೋಟ್

ರೆಡಿಸಿಕ್ಸ್ ವೆಯಿಂಟ್
ಒಳ್ಳೆ ಹೊಳಪಿರುವ, ಬಹಳ ಬಾ
ಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ರೆಡಿಸಿಕ್ಸ್ ಬಣ್ಣ

ಎಲ್ಲಾ
ಹವಾಗುಣದಲ್ಲಿಯೂ
ನಿಲ್ಲುವಂತೆ
ತಯಾರಿಸುವುದು

ಪಾಲಿನಾರ್
ಲಾಕ್

ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ವೆಯಿಂಟ್
ವಿಸ್ತಾರ ಮೇಲ್ಮೈ ಪ್ರಸರಣ
ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದು

ತೊಲೆಯಬಹುದಾದ
ಗೋಡೆಯಮೇಲೆ ಬಳಿಯುವ
ಪ್ಲಾಟ್ ವೆಯಿಂಟ್

ಪಾಲಿನಾರ್
ಪ್ಲಾಟ್‌ಕೋಟ್

ಪ್ಲಾಟ್ ವಾಲ್ ವೆಯಿಂಟ್
ಒಳಭಾಗದ ಗಾರೆ, ಕಾಂಕ್ರೀಟ್,
ಮತ್ತು ಮರಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಯುವುದು.
ಬಾಳಿಕೆವುಳ್ಳದ್ದು.

ಉತ್ಕೃಷ್ಟಮಾದ ಸಕಲಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾದ ಎನಾಮೆಲ್

ಅನೇಕ ತರದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಮನೆಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಖೇಳುವುದಲ್ಲದೆ
ಯಾವುದರಮೇಲೂ ಬಳಿಯಬಹುದು ಬ್ರಷ್ಟಿನಿಂದ ಒಳಿಯಬಹುದು,
ಸ್ವೀ ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಲಾಬಹುದು;
ಆಗಿಂವಾಗೆ ತೊಳೆದರೂ ಬಣ್ಣ ನಿಲ್ಲುವುದು
ಪಾಲಿನಾರ್ ಸೂಪರ್‌ಲಾಕ್

ಪಾಲಿನಾರ್
ಸೂಪರ್‌ಲಾಕ್

ಕೆರೆದೊಡ್ಡ
ಪಾಪುನಾಲ್ಕು

**SHALIMAR PAINT, COLOUR
& VARNISH CO., LTD.,**
"Karim Manzil", Kumbargundi
Road, Bangalore City-2.
Telephone No. 3607

ನೀವು ಮೈಸೂರ್ ಬಾರ್ ಸಾಬೂನನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ
ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಉಜ್ಜುವ ಅವಶ್ಯಕವೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಗಸರು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ಜೋರಾಗಿ ಒಗೆಯುವುದರಿಂದ
ಬಟ್ಟೆಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.

ಮೈಸೂರು ಬಾರ್ * *

* * ಸಾಬೂನಿನ

ಹೇರಳವಾದ ನೊರೆಯು

ಕೊಳೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಬಲವಾಗಿ ಉಜ್ಜುವುದನ್ನು
ತಪ್ಪಿಸಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಚೊಕ್ಕಟೆಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಮೈಸೂರು ಬಾರ್ ಸೋಪಿನ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗಳು
ಬಹಳ ಶುದ್ಧಗೊಂಡು ಪ್ರಕಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.

ಮೈಸೂರು ಬಾರ್ ಸೋಪನ್ನು
ಈನತ್ತೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿ.

ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೋಪ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

VITOFERRIN

TRADE MARK

MYSORE INDUSTRIAL & TESTING LABORATORY LTD. MALLSWARAM BANGALORE

ವೈಟೋಫೆರಿನ್

(ಆಧುನಿಕ ಶಕ್ತಿವರ್ಧಕ ಟಾನಿಕ್)

ಇದರಲ್ಲಿ "ಎ" "ಬಿ" ಮತ್ತು "ಡಿ" ಎಂಬ ವೈಟಮಿನ್‌ಗಳೂ, ಐರನ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಮುಂತಾದ ಲೋಹ ವಿಶೇಷಗಳೂ, ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ತಾಮ್ರವೂ, ಮತ್ತು ಮಾಲ್ಟ್‌ಸಾರ, ಜೀನುತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಒಂದು ಅಮೃತಪಾನ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಹಶಕ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಕಲ ಔಷಧಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಇದೆ. ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಎದ್ದವರಿಗೂ, ಬಸುರಿ ಬಾಣಂತಿಯರ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯಕ್ಕೂ ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಔಷಧ. ಸೇವಿಸಲು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಮಧುರವಾಗಿಯೂ ಇದೆ.

★ ★

ತಯಾರಕರು :

ದಿ ಮೈಸೂರು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಟೆಕ್ನಿಂಗ್
ಲ್ಯಾಬೋರಟರಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್,

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ

ಬೆಂಗಳೂರು 3.